

Förvirringens vindar i förvandlingens land – Politiska musikvideor på MTV i Kalla krigets slutskeden

Linus Johansson

Reagan och Tjernenko slåss som småbarn i en sandlåda, omgivna av en publik mestadels bestående av korrupta politiska ledare och representanter för internationell massmedia. En grupp människor vaknar i en stor sal, reser sig upp och vandrar in i en diamant i skyn. Men vem vet vad ryssarna kommer att göra härnäst? Älskar de ens sina egna barn? Stålmannen rider på en dinosaurie genom förvirringens landskap samtidigt som popstjärnor sjunger om svältande barn. Till sist vänder tidens vindar och morgondagens barn fångar ögonblickets magi inför en framtid av förändring.

Detta är beskrivningar av scener och sekvenser ur fem västeuropeiska musikvideor som visades på MTV under 1980-talet. De hade gjorts av engelska och västtyska artister, varav alla hade flera andra hittar under samma period. Under Kalla krigets sista decennium fanns många artister som engagerade sig och uttalade sig kritiskt i samtida politiska frågor. En del gjorde låtar och videor, vissa hade konserter i Östblocket och andra länder utanför Västvärlden (Smolko & Smolko 2021: 153) och somliga deltog i parader och demonstrationer. Därigenom bemötte de många rädslor, konflikter och trauman,¹ som förknippades med Kalla kriget (Knoblauch 2017b: 103). Artikelns titel refererar till de två videorna "Land of Confusion" av Genesis (1986) och "Wind of Change" av Scorpions (1991). Övriga tre av de fem videorna är "Two Tribes" av Frankie Goes to Hollywood, "Forever Young" av Alphaville (båda från 1984), samt "Russians" av Sting (1985). I artikeln analyseras dessa videor utifrån perspektiv som är kopplade till Kalla kriget. Studien ingår i ett större forskningsprojekt, där teman såsom svält och förtryck i Afrika, sexuella tabun, samt användning av dokumentära bilder som sanningsretorik också figurerar.

Artikeln består av tre delar. Den introducerande delen ger en kortfattad överblick av politiska förhållanden kopplade till Kalla kriget under 1980-talet, samt var MTV befann sig i detta sammanhang, då kanalen alltmer kom att ge utrymme för kulturkritik. Perioden som diskuteras startade med premiärsändningen den 1 augusti 1981, och pågick fram till Sovjetunionens undergång, den 26 december 1991. I den mån uttrycket "1980-talet"

¹ I denna artikel används begreppet "trauma" i kollektiv mening, kulturhistoriskt snarare än medicinskt eller individpsykologiskt. SAOB nämner att psykisk skada även kan drabba grupper av personer, vilket stämmer i det följande.

förekommer i denna artikel innefattar det inte bara tiden fram till 1989, då Berlinmuren revs, utan även 1990, då Tyskland återförenades, samt 1991, av ovan nämnda skäl.

Andra delen av artikeln utgör huvuddelen. Där ligger fokus på de fem musikvideorna. Analysens syfte är att visa exempel på hur musikvideor kunde relatera till politiska konflikter, fasor och trauman under sin samtid. Då materialet är begränsat dras inga generella slutsatser om vilka uttryck som var vanligast förekommande i stort. Analysen handlar inte heller om artisters, producenters, eller videomakares intentioner, utan om författarens egna tolkningar av musikvideornas innehåll, i förhållande till historiska händelseförlopp.

Samtliga låtar släpptes på vinylskiva och kunde även höras i radio. Lyriken² kunde då komma fram i olika utsträckning, men refrängerna var lätta att lära sig och att sjunga med i. Videor innehåller dock fler estetiska komponenter utöver det som hörs och det är i samspelet mellan musiken och de rörliga bilderna som musikvideornas berättelser kommer till uttryck. Vad kan då musikvideor säga utöver det som går att uttrycka endast i ljud, i form av lyrik, eller instrumentation och sound? Även dessa frågor behandlas i artikelns andra del. Visuella aspekter fanns också i förknippade stillbilder, såsom exempelvis skivomslag, affischer och tidningsintervjuer, men i det följande analyseras endast de bilder som ingår i videorna.

Därigenom visas en bredd av attityder och infallsvinklar på Kalla kriget, där kärnvapenhotet var det vanligaste temat. De uppvisade kulturkritik, men också tillit och förhoppning om en ljusare framtid. De kunde vara såväl satiriska³ mot politiska ledares maktmissbruk, reflekterande över livsvillkoren under hotet om ett tredje världskrig, eller uppmuntrande och hoppfulla. De pekade på allvarliga problem i samtiden, men också på att det fanns möjlighet att bemöta dem tillsammans.

Vilken relation har då artisterna till sina musikvideor idag? Det finns flera paralleller och likheter med dagsaktuella politiska frågor, där vissa av Kalla krigets konflikter och spänningar tycks ha återvänt, eller kanske aldrig ens riktigt har försvunnit. I skrivande stund har framför allt tre av exemplen återkommit i en ny kontext, då artisterna på olika sätt har kommenterat, refererat till, eller anpassat sina alster, som en form av protester mot Rysslands invasion av Ukraina. Även övriga två har tagits upp i denna

² I artikeln används det anglofona uttrycket "lyrik", i stället för den mer vardagliga formuleringen, "låttext".

³ Begreppet "satir" är mångsidigt, kan betyda många saker och påträffas i många olika sammanhang. Osborn (2021: 70f) beskriver både parodi och satir som intertextuella genrer, där den första imiterar stildrag mestadels för underhållning, medan den andra dessutom uppmärksammar brister och tillkortakommanden. I denna artikel syftar det på ett ifrågasättande och kritiskt förlöjligande av politiska ledare som missbrukar sin makt. Det finns framför allt två exempel på detta: "Two Tribes" och "Land of Confusion". Båda visar humoristiska karikatyrer i prekära situationer och den sistnämnda videon innefattar även karikatyrer av bandmedlemmarna själva. Det finns också en mörkare form av satir i "Russians".

kontext, men av andra än artisterna själva. I artikelns sista del beskrivs kritiska frågor som är gemensamma för 1980-talet och nutiden, med spänningarna mellan Öst och Väst som övergripande tema och nya versioner av några av de fem videorna som exempel.

MTV och Kalla kriget

Denna del av artikeln ger en översikt över de politiska relationerna mellan Västeuropa, USA och Sovjetunionen, framför allt under åren 1981–1991, som var MTV:s första decennium och Kalla krigets sista. Sådana relationer har betydelse både för det historiska perspektivet och för urvalet av exempel. Periodens början sammanfaller med året då Reagan kom till makten i USA, och slutar då Gorbatjov verkställde Sovjetunionens upplösning. Järnridån hade då sträckt sig långt, geografiskt sett, men den största symbolen för Kalla kriget var Berlinmuren, som byggdes 1961 och revs 1989. Många diktators ledare såg västerländsk populärkultur som ett hot mot den sociala ordningen (Smolko & Smolko 2021: 271f) och Berlinmurens fall blev därför en politisk befrielse för både Öst och Väst (Schofield 2014: 279).

I sin helhet brukar Kalla kriget avgränsas från andra världskrigets slut, via proxykrigen i bland annat Korea, Vietnam, Spanien och Afghanistan, fram till ovan nämnda händelser i Tyskland och Sovjetunionen. I slutet av 1970-talet placerade Sovjetunionen ut kärnvapen utmed järnridån, vilket gjorde Östblocket till ett alltmer allvarligt hot mot Västvärlden. Snart placerade USA i sin tur ut kärnvapen på brittiskt territorium, vilket gjorde oron ännu värre. Ur Ronald Reagans perspektiv var detta ett motiverat försvar mot Sovjetunionen, som han bland annat hade kallat ett "Evil Empire". Ingen konfrontation skedde då, men i mitten av 1980-talet eskalerade konflikten till den så kallades "The Euromissile Crisis" (Knoblauch 2017b: 107). Fyra av de fem musikvideorna är från denna kristid.

Under kapprustningen hängde hotet om ett tredje världskrig bokstavligen över båda sidor av järnridån, i form av kärnvapenbestyckade satelliter. Samtidigt växte engagemang bland stora artister i både USA (Knaublauch 2017a: 24) och Västeuropa (Knoblauch 2017b: 101ff). Västvärlden var dock inte ideologiskt homogen och perspektiven skilde sig inte minst mellan de båda sidorna av Atlanten. En påtaglig skillnad var att USA var Västvärldens största kärnvapenmakt, och därigenom utgjorde ett mer direkt hot mot Sovjetunionen än Storbritannien, Västtyskland, eller andra västereuropeiska nationer gjorde. Västeuropa bestod i stället av en brokig samling nationer med många olika språk och en lång historia av komplicerade relationer till varandra. De västeuropeiska länderna var på sätt och vis inklämda mellan de båda stormakterna och bland artisterna fanns inte alltid en fullständig lojalitet mot någon av dem.

Då MTV först började sända videor fungerade det framför allt som en underhållningskanal och vann som sådan stora framgångar redan i början av decenniet. Musikvideor stimulerade skivförsäljningen och liknade därigenom

reklamfilmer. Men utöver nya möjligheter för musikindustrin medförde MTV också nya förutsättningar för att uttrycka oro och missnöje, genom att snabbt sprida politiska budskap över stora delar av västvärlden. Dessa kritiska musikvideor blev allt vanligare i mitten av decenniet och tillsammans med i första hand brittiska band bidrog kanalen till att förmedla antikärnvapenprotester i båda riktningar över Atlanten (Knoblauch 2017b: 106).

Men MTV visade även videor av andra västeuropeiska artister, vars perspektiv inte alltid stämde överens med de brittiskas. I denna artikel ingår tre brittiska band, samt två västtyska. Det görs inga anspråk på en statistisk helhetsbild över hur många videor som adresserade vissa frågor, vilka som spelades mest, eller var de sändes. Generellt gäller att de förekom på MTV i USA och i vissa västeuropeiska länder, men då detta inte är en receptionsstudie är källmaterialet inte avgränsat till någon av MTV:s mer specifika regioner.

Videorna är inte heller hämtade från genre- eller temaorienterade program såsom *Heavy Metal Mania* (1985–1987), *Yo MTV Raps* (1988–1995) eller *Post-Modern MTV* (1988–1990). I stället tas videor upp som spelades på ”heavy rotation”, eller ”heavy airplay” (Goodwin 1992: 108; 144) alltså i flödet av hitlåtar som sändes mellan sådana program, varav många låtar tog sig hela vägen upp på de internationella försäljningslistorna. I nästa del av artikeln genomförs analyser av hur Kalla krigets mest drivande eller återkommande fador och konflikter kom till uttryck i dessa musikvideor.

Analys av politiska musikvideor

Bland de musikvideor som sändes på MTV under denna tid fanns flertalet som uttryckte västerländska rädslor, trauman och konflikter kopplade till Kalla kriget, varav ovan nämnda fem har valts ut för ett mer ingående studium. Urvalet bygger på västeuropeiska perspektiv på Kalla kriget, där brittiska videor var vanligast. Liksom idag kunde britten se sig själva som fristående från Europa,⁴ men räknas i denna artikel som en del av Västeuropa. Av de fem videor som används är tre brittiska och två är västtyska. Till skillnad från Storbritannien befann sig Västtyskland på kontinenten, precis vid Järnridån och med Berlinmuren i huvudstaden. Detta innebar också skillnader i politiska perspektiv, vilket är märkbart i videorna. För att ge ett intryck av variationsrikedomen utöver dessa exempel beskrivs först några andra videor från samma tidsperiod, som hade liknande politiska budskap. Här ingår också videor från USA, vilket de fem huvudsakliga exemplen inte innefattar. Därpå följer förklaringar av analytiska begrepp och metoder, samt själva analyserna.

⁴ Ett sentida, omfattande händelseförlopp som bekräftar detta var Brexit, där man motsatte sig EU och sa upp sitt medlemskap.

Kalla kriget i 1980-talets musikvideor

Sammanfattningarna i det följande bygger på ett axplock av totalt tolv västeuropeiska videor från och om Kalla kriget och syftar till att ge kontext åt analysexemplen. I England, 1980, gavs Kate Bushs ”Breathing” ut. Videon utspelar sig mestadels i något som liknar en syntetisk livmoder, där Bush själv befinner sig. Hon varnar om radioaktivt avfall medan bilder av kärnvapenexplosioner och personer i skyddsdräkt visas. I USA kom 1982 Princes cyniska video ”1999”, som helt utspelar sig på en scen i en studio och handlar om att festa inför undergången. I Västtyskland släpptes runt samma år flera videor på tyska med framstående fredsbudskap. Dessa var Udo Lindenberg’s ”Wozu sind Kriege da”, från 1981, Nicoles ”Ein Bisschen Frieden”, från 1982, samt Nenas ”99 Luftballons”, från 1983. Till samtliga gjordes officiella videor, men Nicole är också känd som ESC-vinnare. I ”Wozu sind Kriege da” syns den unge artisten Pascal Kravetz sjunga bland övergivna byggnader, tills han möter Lindenberg själv och de avslutar låten tillsammans. Även Nicole adresserar rädslan för mörkret, men med en mer hoppfull ton. Hon sitter inomhus med en vit 12-strängad gitarr, omgiven av antika föremål i ett himmelskt skimrande ljus. I sättningen finns en harpa och i slutet av låten hörs änglalika röster. Harpan fanns också med på scen vid ESC, där hon efter att ha vunnit tävlingen framförde en version där delar av lyriken översatts till engelska, franska, samt nederländska. ESC är både en internationell tävling och en kulturöverskridande festival, där valet att använda fler språk än sitt eget modersmål passar väl in i båda sammanhangen. Den mest kända av dessa tre tyskspråkiga videor är dock Nenas melankoliska ”99 Luftballons”, som fick titeln ”99 Red Balloons” i den mindre framgångsrika engelskspråkiga versionen (Knoblauch 2013: 108; Smolko & Smolko 2021: 261ff). Lyriken adresserar främst kapprustningen och bland de parodiska inslagen nämns bland annat Kapten Kirk, från *Star Trek*.

Runt mitten av decenniet, då Euromissiles-krisen skärptes och kapprustningen tilltog, kom allt fler västeuropeiska musikvideor med anknytning till antikärnvapenaktivism. Engelska Depeche Modes ”People are People” (1984) både skildrade och ifrågasatte misstroendet mellan stormakterna (Smolko & Smolko 2021: 259f). Ultravoxs ”All Fall Down” (1986) kombinerade traditionella instrument som säckpipa, fiol och harpa med lyrik om rädslor för krig, samt bilder av blodiga kartor. Men detta engagemang var inte begränsat till Västeuropa. Det kanadensiska, progressiva rockbandet Rushs ”Distant Early Warning” (1984) beskrev den allmänna oron för kärnvapenhotet, men också en personlig rädsla med omtankar för de nära och kära (jämför Knoblauch 2017: 107; Smolko & Smolko 2021: 191ff). Amerikanen Jackson Brownes ”For America” (1986) kritiserade landets militära verksamhet genom att visa dokumentära krigsbilder, och sjunga om frihetens värde. Australiensaren John Farnhams ”You’re the Voice”, från samma år, uppmanade publiken till politiskt engagemang. Kärnvapenhotet

nämns inte i lyriken, men liksom Browne visar Farnham historiska krigsbilder som ett återkommande inslag i videons visuella handlingsförlopp.

Mot slutet av decenniet förekom viss antikärnvapenaktivism, men denna avtog i och med att Euromissiles-krisen trappades ner (Knoblauch 2017b: 105ff). Kanadensiska The Box röntes ändå framgång med ”Ordinary People” (1987), som ironiskt skildrar en lättsam vardag utan oro för vad politikerna och militären har för sig. Men den till synes naiva berättelsen förmedlar också en önskan om ökad förståelse, genom att fokusera på likheter mellan folken, hellre än skillnader mellan de geopolitiska regionerna. Lyriken nämner en eventuell ”sovjetisk Rambo”, samt en motsvarande ”Sting”, med referens till dennes låt ”Russians”, som tillhör de fem analyserna nedan.

Ett liknande, amerikanskt exempel är Billy Joels ”Leningrad” (1989) där den fiktive sovjeten Victors liv jämförs med berättarjagets (Knoblauch 2017b: 109). Lyriken nämner informationsfilmen ”Duck and Cover”, som på 1950-talet visades i amerikanska skolor i samband med att kapprustningen blev ett allt större hot. Även kubakrisen, som ägde rum tio år senare, nämns i lyriken. Victor och textjaget har mycket gemensamt och berättelsen slutar i en försoning. Utöver dessa tolv exempel fanns fler politiskt motiverade videor om Kalla kriget, men tillsammans kan de valda exemplen förhoppningsvis ge ett intryck av bredden i fråga om musikaliska genrer och politiskt innehåll.

Analytiska begrepp

Följande avsnitt förklarar analysernas teori och metod, som främst är baserad på forskningslitteratur sammanfattad i ett antal begrepp som definieras av författaren. Analyserna försöker inte att fånga någon ”authorial intention” (Abbott, 2022: 244) och det finns alltså inga anspråk på videornas ”sanna mening” eller artisternas ”verkliga avsikt”. I stället presenteras författarens tolkningar, stödda av de analytiska begreppen, samt historiska perspektiv på videornas innehåll. Begreppen utgår bland annat ifrån estetiska och ämnesmässiga aspekter såsom stilar och genrer, klanger och sound, röst och lyrik, samt referenser, symboler, metaforer, visuella teman och dylikt.

Musikvideon utgör ett *multimodalt verk*, vilket Lori Burns beskriver som en konstnärlig integration av ”multiple expressive modes within one media artefact” (Burns & Hawkins 2019: 184). Hennes tre samlade *domäner*, ”word–music–image”, motsvarar vad som i denna artikel kallas *lyriska*, *musikaliska* och *visuella* inslag. De tre domänerna kan dock uppfattas i annan ordning, beroende på videons upplägg. I regel börjar videor med bild eller ljud, medan lyriken kommer in sist. Att lära sig lyriken kräver vanligtvis också att lära sig både melodierna och arrangemanget, medan de musikaliska och visuella inslagen deltar i berättandet av videons handling redan från början.

Lyriken skrivs vanligtvis i förstapersonsnarrativ (Abbott, 2022: 249), vilket gör den starkt förknippad med sångarens artistiska persona. Sångaren är då både den centrala rollfiguren och historiens berättare (Goodwin 1992:

77f), vilket i regel även gäller om någon annan har skrivit lyriken. Och lyriken kan inte heller skiljas från rösten som förmedlar den. Orden, melodin och rösten uppfattas tillsammans, förutsatt att lyssnaren inte läser lyriken för sig, utan hör den via den vokala gestaltningen. Detta innebär också att samma lyrik kan få olika karaktär och olika innebörd när olika sångare gör personliga tolkningar av den.

Det finns också visuella narrativa aspekter, såsom framförandet av låten i dess kontext, på scen eller i studio, i andra miljöer, samt i parallella händelseförlopp. Artisterna kan synas i konsertbilder, i ”performance videos” (Osborn 2021: 65), trots att detta inte tycks tillföra mer än dokumentation. Men även om sådana videor inte förstärker eller förtydligar lyriken visar de artisterna i scenklädsel, deras scennärvaro, rörelser, interaktion med varandra och publiken, ansiktsuttryck, blickar, samt berättelser om, eller presentationer av, låtarna. Videor som fokuserar på artisterna kan också innefatta arrangerade scenbilder i fotostudio utan publik, i ”simulated-performance videos” (Osborn 2021: 66). De kan även visa mer personliga bilder, exempelvis från en inspelning, på en promenad på stan, eller i en bil på en motorväg, så kallat ”travel setting” (Osborn 2021: 76). Oavsett om artisterna ses vid en konsert, i en studio, eller i mer personliga bilder, passar det visuella handlingsförloppet i regel väl ihop med musikens stämning och karaktär.

Vissa videor består mestadels av illustrationer av, eller bara referenser till, händelser som skildras i lyriken. Detta kallas också ”explicit narrative” (Osborn 2021: 68). Artisterna kan då fungera som skådespelare i sin egen berättelse, men även hamna i bakgrunden, eller inte synas alls, medan handlingen förmedlas ur ett annat perspektiv. I sin enkelhet kan detta göra lyriken mer övertygande, genom att betona inslag som inte märks lika tydligt när bara låten hörs. Sådan ”audiovisual synchronization” (Burns & Hawkins, 2019: 266) innebär att de musikaliska och visuella förloppen sammanfaller både tidsmässigt och estetiskt, såsom ”events”, eller ”happenings” (Abbott 2022: 249; 252), alltså synkroniserade händelser i ljud och bild. Det som hörs stämmer med det som syns, till exempel i form av änglars fanfarer vid ett uppstigande mot himlen, som i ett av de fem exemplen nedan.

Videor kan också tillföra innehåll utöver det som lyriken berättar, i så kallat ”extra-narrative” (Osborn 2021: 68). Vissa består av bilder utan givet sammanhang, i form av kollage som inte kan kopplas till lyriken eller något annat i musiken. Publiken får själva, efter intresse och förmåga, skapa handling, mening och sammanhang. Därutöver finns videor som påminner om kollage, men hålls ihop av begrepp, bilder, symboler, metaforer eller dylikt, i någon form av teman, eller koncept. De kan också visa alternativa perspektiv och berätta andra historier än de som återges i lyriken, i så kallade ”embedded narratives” (Abbott 2022: 248), eller t o m ställa sig i motsättning mot den, såsom ”conflicting-narratives” (Osborn 2021: 69). Sådana videor är asynkrona, vilket innebär att det visuella händelseförloppet inte stämmer överens med lyrikens handling. Även musiken kan vara synkron eller

asynkron och därigenom påverka, utvidga, eller kontrastera mot innehållet i övriga två domäner.

Även intertextuella kopplingar till andra musikvideor, spelfilmer, dokumentärer med mera, förekommer i analyserna. Begreppet intertextualitet syftar på mötet mellan flera sorters ”texter” som uppvisar likheter, vanligtvis inom samma domän, i detta fall bild, musik, eller lyrik. Till skillnad från allusioner och imitation är intertextualitet oundvikligt och inte nödvändigtvis resultatet av ett val (Abbott 2022: 254). Sådant meningsskapande kan vara vagt och svårtolkat, eller framträdande och konkret. Det kan röra sig om slumpmässiga likheter, eller medvetna referenser, men intertextualitet förutsätter att tittarna i någon mån känner igen likheterna (Osborn 2021: 70). I det följande görs dock inga spekulationer kring upphovsrättslig problematik.

Eftersom en musikvideo existerar i flera domäner kan den också berätta flera historier samtidigt, oberoende av varandra (Burns & Hawkins 2019: 185). Musiken, lyriken och bilderna kan samverka och komplettera varandra, men de kan också berätta olika historier, eller kontrastera mot varandra. I följande analyser delas videorna in i två huvudsakliga kategorier, med möjlighet till kombinationer. Kategorierna är skapade av författaren och kan sätta *artisterna* i centrum, men också fokusera på *föremål*, *miljöer* och *händelser*. Videor som sätter artisterna i centrum kan framför allt delas in i tre subkategorier:

- *Livevideo*: bandet står på en ”riktig scen” och spelar för en ”riktig publik”. Publikbilder finns alltid med i denna kategori.
- *Scenvideo*: liknar en livevideo, men scenen har byggts upp i en studio och bilder av publiken saknas helt.
- *Studiovideo*: artisterna syns i arrangerade miljöer, men utan att framföra låten. Det kan vara en fotostudio, eller annan miljö som valts för detta syfte. Visuella effekter används ofta då musikerna dansar eller poserar, men de kan också göra andra saker tillsammans. De kan visa sig i mer personliga narrativ, med skaparglädjen ”bakom kulisserna”, eller uttrötta och uttråkade i en soffa under slutmixen av låten i videon. Även scenvideor som konstrueras i en fotostudio skulle kunna ses som en form av studiovideor, men i det följande används de två begreppen separat, då framförandet av låten inte ingår i en studiovideo.

Föremål, miljöer och händelser kan vara mer eller mindre sammanhängande och kan lyftas fram på flera olika sätt. I huvudsak tillhör sådana musikvideor någon av följande tre subkategorier:

- *Visuell handling*: videon följer en tydlig röd tråd med sammanhängande händelseförlopp och centrala rollfigurer och miljöer. Vissa följer en ramberättelse medan andra är mindre sammanhängande.
- *Konceptvideo*: bilderna hålls ihop av teman, symboler, eller metaforer, relaterade till något begrepp, ett utdrag ur lyriken, eller visuella motiv.

Exempelvis kan intertextualitet innebära återanvändning av historiska, dokumentära, samt konceptuella bilder.

- *Asynkronitet*: lyrik och bilder motsäger varandra, som då en hoppfull ballad kombineras av bilder av krig och andra trauman.

I bilagorna finns för varje video information om stil, sound och genre, instrumentation, huvudsakliga harmonier, taktart, tempo, längd och form. Vidare finns de narrativa kategorierna ovan, samt beskrivningar av lyrikens innehåll och sångens karaktär. Detta följs av en mer detaljerad tidslinje samt lyriken i sin helhet, båda med tidsangivelser.

Frankie Goes to Hollywood: "Two Tribes"

Detta exempel är en satirisk, i stort sett synkron studiovideo som hade premiär i juni 1984. Den utspelar sig mestadels på en liten, rund arena omringad av sandsäckar, där antagonisterna Ronald Reagan och Konstantin Tjernenko utkämpar ett smutsigt spel. Frankie Goes to Hollywood var en engelsk grupp och striden är inte beskriven ur vare sig USA:s eller Sovjetunionens perspektiv.

Introduktionen är utförlig och inleds med historiska inspelningar av ett meddelande till civilsamhället om hur ett flyglarm känns igen. Meddelandet uttalas med amerikansk dialekt och bär likheter med ovan nämnda informationsfilm, "Duck and Cover", från 1952. Rösten hörs genom ett delay⁵, vilket ger intryck av att ljudet sprids över ett stort fält. En varnande siren ljuder, men som kontrast kommer ett sentimentalt pianospel. Detta leder fram till kraftiga cymbalslag som tillsammans med bilden av den sandiga arenan kan föra tankarna till en cirkus. Runtom sitter mediearbetare och politiska ledare på läktare. Där syns också två av de unga männen i bandet.

Över en fallande basgång introduceras dramatiska, syntetiska stråkar och flöjter, medan de två kämparna gör sig redo. Publiken på läktarna byter fokus från sirenen till matchen och börjar satsa pengar. Syntetiska handklapp över en dron på grundtonen, tillsammans med ett enkelt, enstämmigt gitarriff bygger upp en förväntansfull stämning där två gitarlicks⁶ spelar en viktig roll. Varningsmeddelandet återkommer, men utan delay, vilket placerar det närmare lyssnaren i ljudbilden. Instruktionerna gäller att alla måste söka skydd när flyglarmet går. Vid en stark markering med cymbaler kommer ett drivande basriff in, som bygger på det tidigare, enstämmiga gitarriffet. Tillsammans med ett mer artikulerat trumkomp blir detta det ledande riffet, som håller ihop videon i den musikaliska domänen, medan mycket annat händer i lyriken och i bild.

⁵ Ett delay är en effekt som upprepar ljuden likt ett eko över en vid area, i kontrast till ett reverb, vilket i stället ger efterklang som i en stor sal.

⁶ Ett lick är en kort slinga på några toner, vanligtvis sist i en fras och ofta som ett svar på något melodiskt, ofta vokalt inslag.

På ena sidan av arenan syns Tjernenko resa sig upp, iklädd kostym under en rock gjord av björnpåls. Han stirrar in i kameran, mot videons tittare. Sedd från sidan agerar bandets ena frontfigur, Holly Johnson, idrottsreporter och kommenterar matchen mot en TV-kamera. Kameran hålls av bandets andra frontfigur, Paul Rutherford, som inte bara spelar in sin egen omgivning, utan också är synlig för tittarna, i en så kallad "reflexive setting" (Osborn 2021: 76). Johnsons inleder sången med korta, idiomatiska fraser såsom "let's go" och "oh yeah", samt adlib-fraser. Först kommer refrängen, som bygger på "call and response" kring fraser som "When two tribes start a war, one is all that you can score", vilket besvaras med "start a war", "score no more", och så vidare. Sista frasen, "Working for the black gas" syftar sannolikt på oljeindustrin, och indirekt på miljöfrågor. Detta var fem år före den stora Exxon Valdez-katastrofen, som visas i videon av Scorpions, nedan. Miljöfrågor får dock inte mycket utrymme i de musikvideor som valts till denna artikel.

I lyriken beskrivs antagonisterna som representanter för "tribes", alltså "stamkulturer", som i en "primal" stridsscen. Fraserna "Cowboy number one, A born again poor man's son" torde syfta på Reagan. Referensen "On the Air America, modelled shirts by Van Heusen" stämmer överens med att hans första film, från 1937, hette "Love is on the Air", samt att han 1953 deltog i en reklamkampanj för klädvarumärket Van Heusen. Det finns mer att säga om Reagan i detta sammanhang, men det mest anmärkningsvärda är att motsvarande beskrivningar av Tjernenko saknas. I lyriken skildras alltså antagonisterna inte på samma villkor. Men det är ledaren på samma sida av järnridån som pekas ut och framstår som den högst ansvarige i konflikten. I USA var Reagan den stora ledaren, men lyriken i "Two Tribes" visar på en skeptisk inställning mot densamme, vilket också märks i övriga två brittiska exempel.

I det visuella handlingsförloppet är båda antagonisterna opålitliga. Konflikten mynnar ut i fult spel som innefattar bett i öronen och skamgrepp, alltså att ta ett hårt grepp om motståndarens testiklar. Cymbalerna från introt återkommer, synkroniserade med sparkar och slag, samt med kamerablixtar och andra händelser bland publiken på läktarna. Den noggranna synkroniseringen framhäver matchens iscensatthet, likt amerikansk "professional wrestling"⁷, samt traditionella scenkonstformer som slapstick, gyckelspel och cirkus. I slutet av videon dras övriga i publiken med i matchen och börjar slåss med varandra. Ingen vinner, varken matchdeltagarna eller publiken. Synkroniserat med fyra starka musikaliska markeringar sker snabba, kraftiga utzoomningar, via staden och nationen till jordklotet, som exploderar, och vars spjällor sprider sig i rymden.

⁷ Så kallad "professional wrestling" är en kampsport vars deltagare är skådespelare i arrangerade matcher. De klär sig ofta spektakulärt, likt hjältar från serietidningar. Sporten blev alltmer populär på TV i USA under 1980-talet och spred sig till Europa då digitala, kommersiella kanaler etablerade sig på marknaden.

Alphaville: "Forever Young"

Denna västtyska studiovideo hade premiär i september, 1984 och innefattar vissa arrangerade scenbilder. I inledningen och avslutningen syns en stjärnhimmel där ett mystiskt, rombiskt föremål dyker upp. Föremålet liknar en diamant, eller kanske en vagina. Mestadels utspelar sig videon dock i en stor sal med välvda tak, som påminner om en katedral. De unga männen i bandet står samlade på en liten scen, på ena sidan av salen. Framförandet av låten liknar en ceremoni, som utförs inför en slumrande församling, som inledningsvis är täckta av damm. En av bandmedlemmarna sjunger, med stiligt artikulerat brittiskt uttal ovanpå en lätt, tysk brytning. Övriga två spelar på något som ser ut att vara akustiska klaviaturinstrument, trots att låten är inspelad med syntar. Samtliga har på sig futuristiska uniformer, som liknar det amerikanska new wave-bandet Devos scenkläder. Frisyreerna är också utmärkande, likt punkares, fast lite mer glamorösa och inte så upproriska eller provocerande.

Lyriken är drömsk och försiktigt optimistisk, och nyttjar idiomatiska och metaforiska uttryck. Formuleringen "Sitting in a sandpit life is a short trip" bygger på samma metafor som i videon "Two Tribes", alltså en sandlåda. Frasen "Can you imagine when this race is won?" hänvisar sannolikt till kapprustningen, där "race" också kan syfta på en tävling. Senare säger berättarjaget att han inte vill "perish like a fading horse", vilket bygger på samma metafor, men denna gång med en travhäst. Formuleringen "we're only watching the skies" uppmärksammar kärnvapenbestyckade satelliter och frågan "Are you gonna drop the bomb or not?" ställer politiska ledare som driver kapprustningen mot väggen. I refrängen uttrycker sig berättarjaget ur två subjektpositioner, dels i en önskan om det omöjliga: "I want to be forever young", dels i en eftertänksam fråga "Do you really want to live forever?".

Harmonierna innefattar de flesta ackord i C dur, inklusive ett par skalenliga färgningar. Låten går i ett lugnt tempo, och består av endast två verser och refränger. Varje vers består av tre strofer, där sångaren gör variationer i den sista, genom att låta melodin klättra uppåt något. Första refrängen består av två strofer och den andra av tre, där melodin i den sista stiger uppåt på ett snarlikt sätt. De melodiska instrumenten följer med hela vägen och söker sig upp i diskantregistret, som för att nå stjärnorna. Det instrumentala slutet av videon är storslaget, med ett syntetiskt trumpetsolo som växlar i register och har inslag av tvåstämmighet. Det ljuder likt änglarnas fanfarer, i ett uttryck för viljan att förenas med oändligheten. Efter ett varv på versens ackordsföljd kommer andrastämman in. Denna för en dialog med förstastämman genom att upprepa delar av fraser och spela variationer över dem. De himmelska melodierna leder till sist till en fadeout. Videon avslutas med att de medverkande, utöver bandet, långsamt vandrar upp emot stjärnorna och försvinner in i det diamantliknande föremålet.

Ur ett intertextuellt perspektiv kan videon kopplas till flera filmer. Bandet har hämtat sitt namn från Jean-Luc Godards dystopi från 1965, men även

videon anspelar på titlar ur filmhistorien. Det finns otaliga filmer med titeln "Forever Young" och lyrikens andra fras börjar med orden "Heaven can wait", som också är titeln på flera amerikanska komedifilmer. Formuleringen "It's so hard to get old without a cause" för lätt tankarna till Nicholas Rays film "Rebel Without a Cause" ("Ung rebell") från 1955.

Fraserna "youth's like diamonds in the sun, and diamonds are forever", kan kopplas till det rombiska föremålet och till stjärnor som syns på flera ställen i videon, men mer explicit också till James Bond-filmen *Diamonds are Forever*, från 1971.⁸ I handlingen förekommer tungt beväpnade satelliter, som i detta fall använder laserstrålar för att starta ett kärnvapenkrig. Formuleringen "never say never" är en möjlig anspelning på den icke-kanoniserade James Bond-filmen *Never Say Never Again*,⁹ som hade premiär året innan "Forever Young" släpptes. I slutet av videon håller sångaren ut sista stavelsen i ordet "forever" och pekar snett uppåt, kanske mot himlen. Även här finns en intertextuell filmkoppling, då John Travolta poserar på samma sätt i John Badhams film *Saturday Night Fever* (1977). Poseringen känns lätt igen från affischer och omslag till inspelade utgåvor, med mera.

Sting: "Russians"

Denna studiovideo hade premiär i november 1985, då den europeiska antikärnvapenaktivismen var som starkast, inte minst i England. En del artister uttalade sig om motsättningarna mellan Öst och Väst, kapprustningen, samt hotet om ett tredje världskrig (Knoblauch 2017b: 108). Många gjorde kritiska musikvideor som behandlade sådana ämnen. Sting deltog i demonstrationer och manifestationer (Smolko & Smolko 2021: 163f), men uttryckte sig också i låtar och videor. Låten "Russians" är en dyster ballad och videon är filmad inomhus, helt i svartvitt. Den visuella handlingen utspelar sig i en bunker, vid ett valv, i en sal med ett skrivbord, samt i en sängkammare. Liksom musikens klanger och lyrikens berättelse är miljön mörk och instängd. Emellanåt syns Stings ansikte och ibland sjunger han, men han deltar aldrig i den visuella handlingen och det är inte heller någon scenvideo. I stället sveper ansiktet förbi och i vissa avsnitt är det endast upplyst till hälften, som om bara den ena sidan av historien kan berättas. På ett par ställen cirkulerar hans huvud som en visare runt om en urtavla.

Inledningsvis spelas ett lågt g med ett stråkliknande syntljjud, som en dron. Den lågmälda klangen kan föra tankarna till "Forever Young", men låter här mer olycksbådande. Liksom i "Two Tribes" hörs inledningsvis inspelade

⁸ Men metaforen kan spåras åtminstone tillbaka till 1800-talets början, då den engelskspråkiga lyriken till "Blinka lilla stjärna där" skrevs. Sista frasen i första strofen till "Twinkle, twinkle, little star" lyder "Like a diamond in the sky", att jämföra med den svenska versionens "lik en diamant i skyn".

⁹ Filmen är en ombetning av "Thunderball" ("Åskbollen"), från 1965. Sean Connery spelade motvilligt in filmen på grund av ett fullbordat kontrakt och den räknas därför inte in i James Bonds filmiska kanon.

röster från historiska dokument, men i detta fall både på ryska och amerikansk engelska. Likt de geopolitiska spänningarna mellan Öst och Väst är rösterna panorerade i var sin högtalare. På ryska kommenteras Gorbatsjovs reformation av Sovjetunionen. Det nämns också en resa västerut, samt ett konstruktivt samtal, förmodligen tillsammans med Reagan¹⁰. På engelska hörs minst två röster, men vad de säger är svårt att uppfatta. Det går möjligen att urskilja orden "we're docking", "please follow restrictions", "I'm approaching", "please don't forget", samt "five meters". Detaljerna är oklara, men orden "docking", "restrictions", samt att det metriska måttsystemet används i ett amerikanskt sammanhang, tyder på att det kan finnas ett militärt sammanhang.

Ett tickande väggur pekar som en domedagsklocka på att "tiden är knapp" inför undergången (jämför Smolko & Smolko 2021: 164; Knoblauch 2017b: 109). Det är också en möjlig tolkning att kärnvapenkriget redan har börjat och bunkern är ett skyddsrum, eller att videon består av en tillbakablick. När sången kommer in upphör dronen och ett C-mollmodus etableras. Detta innebär att dronen g inte är grundtonen och därför inte står helt i balans med harmoniken. En kameraåkning genom en port för handlingen in i förrummet till ett valv, där en äldre man reflekterar över gamla bilder av idrottande barn. Han bläddrar igenom ett album och ser en pojke som skulle kunna vara honom själv som barn. Men i stället för datum, signaturer eller beskrivningar av de tillfällen bilderna har tagits, står utdrag ur lyriken.

Lyriken skildrar en växande västerländsk hysteri och rädsla inför barnens framtid. Den nämner flera politiska ledare, varav en redan hade förtappats till historien. Krushchev är främst ihågkommen för sitt ledarskap under Kubakrisen 1962 och när hans hotfulla ton nämns torde det syfta på just detta. Reagans ton beskrivs som beskyddande, men inte fredlig. Sting tar avstånd ifrån dem båda. Namnet Oppenheimer dyker också upp och berättarjaget undrar hur hen ska kunna skydda sin "little boy" från dennes "dödliga leksak".¹¹ "Little Boy" var också namnet på den första atombomben som användes i krig, då den släpptes över Hiroshima i augusti 1945, vilket ledde till andra världskrigets slut. Då Chrusjtjov också nämns finns kubakrisen antydd i sammanhanget.

Att refrängen slutar med "if the Russians Love their Children Too" ledde till att Sting blev utfrågad om han menade att det ryska folket inte älskar sina barn, vilket skulle innebära att de är omänskliga (Smolko & Smolko 2021: 164). Han hävdade dock att berättelsen utgår ifrån att alla älskar sina barn och

¹⁰ De båda hade både enskilda och offentliga samtal fram till decenniets slut och Reagan är känd för uttalandet "Mr Gorbatsjov, tear down this wall!", som yttrades vid ett besök i Västberlin 1987. John F Kennedys kända utrop "Ich bin ein Berliner" från 1963, hade ett liknande budskap.

¹¹ Robert Oppenheimer var ledare för Manhattanprojektet, som framställde de första atombomberna. Han är känd för sin användning av den hinduistiska deklamationen "Now I am become death, the destroyer of worlds", efter att ha sett den första testdetonationen av en av sina bomber, i juli 1945.

att kritiken är riktad mot det politiska ledarskapet på båda sidor av Järnridån. Frasen "there is no monopoly of common sense on either side of the political fence" (ibid) problematiserar just denna polariserade västerländska retorik kring det fria Västeuropa och USA, kontra det förtryckande Sovjetunionen. Sting pekar på att den andra sidans retorik beskrivs som ett hot, och rädslan för "the rhetorical speeches of the Soviets" orsakar hysteri bland västerlänningar.

Genom sina tunga klanger och monotona puls faller de musikaliska händelseförloppen väl samman med de visuella. I de instrumentala delarna i mitten och slutet av låten citeras huvudtemat ur andra satsen ur Prokofievs *Lieutenant Kijé Suite* (1934), med titeln "Romance" (Smolko & Smolko 2021: 163). Men det låter dystert och ansträngt, snarare än romantiskt, vilket passar bättre ihop med den svartvita bilden, den oroväckande lyriken, samt videons mörka och instängda miljöer. De manliga medverkande är två äldre män, en pojke, en vakt, samt en präst. De kvinnliga medverkande är en sjuksköterska som tar hand om en av de äldre männen, samt en ung flicka som utövar rytmisk gymnastik med band, vilket var en sportgren med högt anseende i Sovjetunionen.¹² Det förekommer alltså två barn, men ingen av dem syns på plats i bunkern, utan bara på bilder och i de medverkandes fantasier. Sting själv närvarar inte heller i denna miljö och har ingen annan koppling till handlingen. Lyriken beskriver större geopolitiska frågor och ger inga förklaringar om miljöerna och rollfigurerna.

Videoen avslutas med att ljudet av tickande klockor återkommer, som en påminnelse om att tiden håller på att rinna ut. Sting syns i närbild och tittar in i kameran, medan snö faller omkring honom. Detta har ingen explicit koppling till lyriken, men i sammanhanget kan det handla om den så kallade "atomvinter" som följer efter ett kärnvapenkrig. Tidigare i videon har snön även syns bakom den lilla pojken. Det skulle möjligen också kunna vara en anspelning på så kallat "surt regn", som beror på miljöförstöring, men sådana frågor fick som nämnts betydligt mindre uppmärksamhet i videorna från denna tid.

Liksom i "Forever Young" finns intertextuella kopplingar till film. I det här fallet bidrar den svartvita bilden till videons dystra, dystopiska karaktär, men den för också tankarna till tidiga filmproduktioner, från början av 1900-talet. George Orwells satir om Sovjetunionen i boken *1984* (1949) filmatiserades i en version som hade premiär samma år som anges i dess titel, alltså året innan denna video kom ut. Filmen spelades in i färg, men en äldre inspelning från 1956 är i svartvitt och innefattar miljöer som till viss del liknar dem som förekommer i videon.

¹² Rytmisk gymnastik var också en sportgren där Sovjetunionen hade stor konkurrenskraft internationellt, vid sidan av den mansdominerade ishockeyn, samt den mer närliggande konstakningen, vars deltagare i båda grenarna i regel var något äldre.

Genesis: "Land of Confusion"

Denna engelska video hade premiär i november, 1986. Narrativet är en konceptbaserad scen- och studiovideo, med flera parallella handlingsförlopp. Genesis framförande av låten är ett återkommande inslag och under handlingsförloppet vinner de framgångar och syns efter hand både med sin publik och på TV. Samma TV-skärm syns i fler sammanhang och visar karikatyrer och andra satiriska bilder. Handlingen uppmärksammar framför allt hur inkompetenta makthavare, varav flera även finns med i "Two Tribes", tappat kontrollen över sina ansvar och förpliktelser. Videon består av en dockteater med karikatyrer av såväl ledare för länder som var inblandade i Kalla kriget, som av bandmedlemmarna själva och många andra artister. Den gjordes av skaparna av det brittiska satirprogrammet *Spitting Image*, som var kända för sina överdrivna och samtidigt träffsäkra porträtt. Resultatet innehåller mängder av snåriga, spretiga och ibland svårtolkade eller obskyra referenser, både till sin historia och till sin samtid.

Låten börjar först 17 sekunder in i videon. Inledningsvis syns en väckarklocka på tiden 16:30, vilket visar sig vara läggdags för Ronald Reagan. Hans fru, Nancy, sitter i samma säng och läser en biografi om Frank Sinatra. Mellan dem ligger en schimpans, som en uppenbar referens till *Bedtime for Bonzo* (1951), en av Reagans tidigaste filmer. Han önskar Nancy god natt, men pussar av misstag i stället Bonzo. Nancy önskar honom detsamma och från och med att låten börjar utspelar sig berättelsen i Reagans innehållsrika och absurda dröm, där politiker som Benito Mussolini, Ruhollah Khomeini, Jimmy Carter, Leonid Brezhnev, Muhammad Gaddafi och Margaret Thatcher figurerar. Vidare förekommer skådespelare såsom Bob Hope och Reagan själv, samt diverse kända artister, exempelvis Mick Jagger, Dolly Parton, Madonna, Prince, Michael Jackson och Bette Middler i en parodi på Live AID.

Inga av dessa artister nämns dock i lyriken. I stället utgörs den av en kritisk kommentar till bland annat makthavare, militär och media, där många detaljer synkroniserats i bild och musik. Ämnestemat "dream" förekommer redan i första frasen i första versen, och tredje frasen nämner marscherande soldater medan kängor syns i bild. Låtens tempo, 116 bpm, är ett stadigt marschtempo. I bryggan, vid formuleringen "there's too many men, too many people, making too many problems" syns stora politikers huvuden, uppväxta som svampar ur jorden. Refrängen inleds med den medryckande frasen "This is the world we live in", följt av "Oh-oh-oh", vilket sjungs av övriga bandmedlemmar och bjuder in publiken till deltagande. I andra raden av sista refrängen synkroniseras orden "the hands we're given" med bilden av stora händer som öppnar sig och visar sig innehålla små händer, i en givande gest.

Genesis bakgrund som progressivt rockband hörs till viss del, men på det hela taget är detta en dansant hitlåt med drivande riff och sångvänlig refräng. Inte oväntat sker några tonala utsvävningar i sticket, men ett mindre väntat inslag förekommer redan innan refrängen. I bryggan, den enda delen där

låttiteln förekommer, sammanfaller lyrikens huvudproblematik med de rytmiska och formmässiga händelseförloppen. En taktmässig ”förvirring” uppstår då de förväntade fyrtakterna flyter i och ur fas med varandra, vilket beror på en varierad fraslängd med vissa upptakter. Det förekommer fem fraser i 4/4 och två i 6/4, vilket ger summan 32 takter, alltså åtta takter i 4/4. Under första bryggan syns stundtals den sovande Reagan i världen utanför drömmen. Han är både förvirrad och orolig då han vrider sig om i sin säng, som alltmer fylls av vatten. Om han drunknar i svett, badar i alkohol, kissar på sig, eller har en våt dröm, är öppet för tolkningar.

När Reagan förklarar sig till Stålmannen nämns både superhjälten och makthavarna, ”the men of steel”¹³. Han springer, men faller omkull av en dinosaurie. När han ramlar baklänges hamnar han i en bekväm fätölj, framför samma TV-skärm som bandet syntes i. Skärmen visar bland annat den tidigare presidenten Richard Nixon, samt Spock från *Star Trek*, som frustrerat försöker lösa en Rubiks kub. Kapten Kirk från samma TV-serie nämndes i Nenas ”99 luftballons”. Vid ordet ”control” visas bilder av fjärrkontroller, alltså på skärmen till samma TV som de skulle kunna styra.

När sticket kommer somnar Reagan i sin fätölj och drömmer en dröm inom drömmen. Lyriken är nu nostalgisk och beskriver ett kärleksförhållande från långt tillbaka i tiden. Den visuella handlingen förflyttas till en utomhusmiljö som ser ut att vara en djungel. Reagan figurerar även här, tillsammans med Nancy, Bonzo samt ett par dinosaurier, eller fantasidjur. Ett av dem skrattar elakt vid textraden ”the sound of your laughter”, men i lyriken finns inget elakt i skrattet, där finns till synes bara kärlek. Spitting Image kanske förlöjligar den romantiska klichén. Bonzo lurar Reagan och i bakgrunden syns Sylvester Stallones traumatiserade Vietnamveteran Rambo, vars andra film hade premiär året innan, 1985.

Videons sista miljö är en musikstudio, där Collins befinner sig tillsammans med flera popstjärnor från ovan nämnda Live AID-parodi. Ålderskillnaden mellan bandmedlemmarna och deras yngsta fans var generationsöverskridande, vilket här bekänns i strofen ”I won’t be coming home tonight / my generation will put it right. / We’re not just making promises / that we know we’ll never keep.” Sist, innan han vaknar, syns Reagan utklädd till cowboy då han bankar på en stor metallport, men släpps inte in. Liksom ”Two Tribes” och ”Russians” slutar ”Land of Confusion” i världens undergång, i form av ett kärnvapenkrig. Reagan vaknar i sin vattenfyllda säng och vill ha hjälp av en sköterska, men råkar trycka på knappen ”nuke” i stället för ”nurse”. En kärnvapenexplosion syns och videon slutar med att han gör en rolig min mot tittarna.

¹³ Stålmannen heter visserligen inte ”The Steel Man” på engelska, men bilden av denna superhjärte som stark och tålig likt stål förekommer på många ställen i den omfattande seriehistorien. Ett sentida exempel på detta är titeln ”Man of Steel”, på långfilmen som hade premiär 2013.

Scorpions: "Wind of Change"

Denna video hade premiär först i januari 1991 och lyriken kommenterar bland annat de positiva förändringar som skedde under Gorbatsjovs tid som president. Den kom till under Kalla krigets absoluta slutskede och släpptes bara tre månader efter Tysklands återförening, alltså mindre än ett år före Sovjetunionens fall. Euromissiles-krisen hade passerat och hoppet om en framtid med en öppnare världspolitik ökade, vilket inte var minst viktigt för västeuropeiska länder, där innevånarna sett kärnvapenhotet växa fram på båda sidor om sig.

De visuella narrativen bygger på tre berättelser, i form av en livevideo med visuell handling, samt konceptbilder. Miljöerna är mestadels stora, öppna, och belägna utomhus. I den första miljön är det dock oklart om konserten äger rum utomhus eller om lokalen är mycket stor. Bilderna i denna miljö är helt i svartvitt, men de är ändå glädjefyllda och stämningsfulla. De visar framför allt på bandets gemenskap med publiken, exempelvis då alla sjunger refrängen tillsammans, eller när publiken håller upp tändare och tomtebloss för att förstärka den känslofulla stämningen.

Den andra miljön visas i färg, när bandet promenerar längs floden i Moskva till en känd park¹⁴. Lyriken beskriver hur framtiden känns i luften när de dras till ett magiskt ögonblick under en stormig natt och morgondagens barn drömmer sig bort i förändringens vindar. Det förekommer också färgbilder ifrån arenakonserten vid Moscow Peace Music Festival, från 1989, där Scorpions hade medverkat två år innan videon släpptes (Smolko & Smolko 2021: 290). Vidare finns bilder av en enorm publik vid OS, samt en samling politiker vid ett FN-möte.

Den tredje miljön är inte avgränsad till någon specifik plats och innefattar inte artisterna. I stället är den konceptuellt sammansatt i form av dokumentära bilder från krigssituationer, miljöförstöring och andra trauman, men också från historiska händelser som lett mot fred och gemenskap. Bland bilderna syns Potsdamer Platz i samband med Berlinmurens uppbyggnad, samt dess rivning. Det visas också hur föräldrar, barn, kärlekspar med flera återförenas, medan striderna fortsätter på fälten. Dessutom förekommer bilder från Exxon Valdez grundstötning 1989, då cirka 40 000 kubikmeter råolja släpptes ut. Trots flera års saneringsarbete kunde bara några få procent fångas in. Bilderna av oljetäckta fåglar, sälar och andra djur är svåra att glömma, men i lyriken finns inga referenser till denna händelse, eller till miljöfrågor över huvud taget. Idag investerar ExxonMobil Corporation i utveckling av nya kärnvapen (Mattson 2020: 156).

Det huvudsakliga framförandet återges alltså i svartvitt, medan scenerna från Moskva och de dokumentära bilderna är i färg. Kronologiskt sett skulle det kunna ha varit tvärtom, med livebildernas "nu" i färg och de dokumentära

¹⁴ Floden refereras till som "The Moskva" och parken heter "Gorky Park", vilket också var namnet på ett sovjetiskt hårdrocksband som var aktiva vid samma tid.

bildernas ”då” i svartvitt. Men detta ”då” kan vara både främmande och skrämmande, och dess färger, i kontrast till ”nuet” gör dem ännu mer intensiva. Att livebilderna är i svartvitt indikerar inte nödvändigtvis att händelserna tillhör det förflutna. Detta var och är ett vanligt stilgrepp i såväl videor som på skivomslag, på affischer och i bilder i samband med intervjuer. I videon är dessa bilder stillsamma, med inslag av specifika ljuskällor såsom tändare, tomtebluss och strålkastare.

Lyriken uttrycker det hoppfulla nuet och önskan om en bättre framtid, exempelvis i “The world is closing in”, “The future’s in the air”, ”a stormwind that will ring”, samt “the children of tomorrow”. Den sistnämnda frasen sammanfaller med bilder av publiken, som visar sig till stor del bestå av yngre fans. Liksom för Genesis var ålderskillnaden mellan bandmedlemmarna och de yngre i publiken flera gånger generationsöverskridande och morgondagens barn är kanske de allra viktigaste att nå fram till med budskapet om fred och försoning. Även tidpunkter för förändring nämns, såsom “an August summer’s night”, “the magic of the moment”, samt “a glory night”. Lyriken sträcker också ut en hand inför en återförening, i frasen ”Did you ever think we could be so close, like brothers?” och en önskan om att lämna det förflutna bakom sig uttrycks bland annat i formuleringen “Distant memories are buried in the past, forever”.

Med sina tvära kast mellan svartvitt och färg, krig och fred, nutid och dåtid, hålls videon främst ihop av sina musikaliska element. Den inleds med en lågmäld men svällande dynamik, som växlar mellan stråk- och körliknande klanger på synt över några enkla, statiska ackord. Soundet påminner om introduktionen till ”Forever Young”. En till stora delar ren elgitarrklang spelar arpeggion, fritt och lugnt. Låten innefattar också det ovanliga stildraget vissling, vilket kommer in tidigt i introt och återkommer på flera ställen. Visslingen kan representera ”tidens vindar” och om det räknas som ett blåsinstrument hör det dessutom ihop med det anglofona begreppet ”wind instrument”. I vardagliga sammanhang kan vissling också användas för att flirta, spela oskyldig, eller dra till sig uppmärksamhet mer allmänt. Här är den dock stillsam och stämningen är avslappnad, öppen och fri. Visslingen sammanfaller med bilder av ovan nämnda ljuskällor och det förekommer en dialog, eller *call-and-response*, med elgitarrrens licks.

När sången kommer in och första versen börjar låter rösten trött, hes och sliten. Men lyriken är hoppfull då framtiden känns i luften och finns överallt. Berättaren är inte ung, men inte heller svag, utan snarare känslomässigt engagerad. Låtens arrangemang är karakteristiskt för en ”power ballad” och har en både sentimental och intensiv refräng, där det lugna tempot behålls, men dynamiken ökar kraftigt. Trummorna kommer in taktfast med hårt anslag, och gitarren övergår från arpeggion med ren klang till öppna kvinter med distorsion. Rösten låter inte längre hes, utan ren och stark.

Efter andra refrängen kommer ett stick, där hoppets röst blir allt starkare i fraserna “The wind of change blows straight into the face of time / like a

stormwind that will ring the freedom bell for peace of mind. / Let your balalaika sing what my guitar wants to say". Den ryska, traditionella, "sjungande" balalajkan i kombination med den västerländska, moderna, "talande" elgitarren, symboliserar en önskan om fred mellan Öst och Väst. Båda instrumenten förekommer i bild, men vid olika tillfällen. Balalajkan bärs av bandets frontfigur när de promenerar nedför Moskvas gator, medan elgitarren syns i flera avsnitt, med sina många roller på scenen. Efter sticket följer ett lugnt och stämningsfullt gitarrsolo, i kontrast mot somliga samtida hårdrocksgitarristers uppvisningar av snabbhet och spelteknisk förmåga.

Medan den optimistiska lyriken öppnar för en möjlig bättre framtid slutar den mörkare, visuella handlingen, med en varning. Jorden visas från yttre rymden och en astronauts röst upplyser om att vi bor på en underbar planet, som vi måste lära oss att ta hand om. Detta kan relateras till miljöfrågor, men på jordytan syns främst stora ljusblixtar, som enorma kärnvapenexplosioner. Inget av detta kan relateras till specifika formuleringar i lyriken och inslaget fungerar i stället som en epilög, som ger ett alternativt perspektiv, vilket endast förmedlas i videon. Sist rör sig kamerabilden baklänges genom ett nyckelhål i en enorm port, gjord av metall. En nyckel sätts i och vrids om, så att porten blir låst. I en vinkel inifrån syns till sist ett öga som betraktar den döende jorden genom nyckelhålet.

Jämförelser

Av de fem låtar som analyserats är tre ballader och två mer rytmiskt drivande och dansanta. Lyriken kan tillhöra flera genrer samtidigt och i dessa fall är totalt två dystopiska, två sentimentala och tre satiriska. Samtliga adresserar kärnvapenhotet, en del har humor och andra är mer allvarliga, men bara tre beskriver en möjlig framtid med fred på jorden. Alla utgår ifrån ett förstapersonsnarrativ och alla skrevs och framfördes av män.

När "Two Tribes" släpptes var Margaret Thatcher premiärminister i England. Antagonisterna är dock ledarna för USA och Sovjetunionen, och Thatcher finns varken med i lyriken eller i bilderna. Övriga medverkande är i stället andra stora politiska ledare, samt inflytelserika röster från media. Videon är iscensatt i en och samma miljö. Våldet är tramsigt, men innefattar fullt spel som eskalerar konflikten. Det är upp till tittaren att avgöra om det är en boxningsring eller en cirkusscen, om de utför "professional wrestling", eller traditionell slapstick och så vidare.

Trots den kritiska tonen i många musikvideor under Euromissiles-krisen fanns i vissa fall en strimma av hopp inför en bättre framtid. "Forever Young" utspelar sig på en trygg plats, med uppvaknande människor som till slut stiger upp i himlen. Detta kan tolkas som att de avlider, men trots lyrikens uttryckta rädslor för kärnvapenhotet finns ingen konkret konflikt och inget specifikt trauma eller dylikt, som driver videons handling i riktning mot undergång och död. Händelseförloppet i "Forever Young" kan också vara en ceremoni, eller

en ritual. Denna leds av sångaren, med övriga bandmedlemmar som präster, eller munkar, samt en församling som söker andlig befrielse. Lyriken skulle kunna vara en predikan, eller en bön. Om personerna i videon dör är det en himmel de anländer till, alternativt ett fritt Europa, eller ett metaforiskt, evigt liv.

Stings "Russians" och dess instängda, dystopiska miljöer visar få bilder av ett liv utanför bunkern, men lyriken öppnar för bredare referensramar. Liksom "Two Tribes" kan "Russians" beskrivas som en form av satir, om än mindre humoristisk. Stings video är också mörkare och den gåtfulla handlingen berättas inte med samma höga tempo. Frankie Goes to Hollywoods video är färgsprakande, medan Stings är i svartvitt. Att Prokofjevs romantiska tema används kan vara ett uttryck för historieintresse hos Sting, samtidigt som det kan indikera en respekt för de ryska kulturtraditionerna och därigenom sympati med det ryska folket som etnisk snarare än politisk grupp.

Om "Two Tribes" var satirisk på ett humoristiskt sätt, och "Russians" på ett mörkare och mer allvarligt, är "Land of Confusion" en dråplig och bitvis provocerande berättelse. Det är den enda videon som innefattar dockor, men karikatyrer med masker finns även i "Two Tribes". Med sin intensiva, mångfacetterade och bitvis fragmentariska handling är "Land of Confusion" full av både komiska inslag och träffsäker kulturkritik.

Men det fanns också en gemenskapsaspekt och en solidaritet som sträckte sig över Järnridåns geopolitiska gränsdragningar. Lyriken i "Wind of Change" talar till publiken på "andra sidan" med en önskan om att balalajkan ska "sjunga" vad gitarren vill "säga". Hårdrockens storhetstid som provocerande genre hade avtagit och bandet framstår som snälla, trevliga och ganska gamla. Det enda kritiska som syns är att lead-gitarristen, Rudolf Schenker bär en T-shirt med en dödskalle som har en bandana med USA:s flagga som motiv. Detta land nämns inte i lyriken och berättelsen utspelar sig i stället i Moskva, utan att sätta Öst mot Väst genom satiriska bilder av någon av stormakternas ledare.

Som en röd tråd genom dessa exempel finns referenser till tid och förändring. Det syns klockor och pendlar som artikulerar stressen då tiden är knapp, samt bilder och ljud från specifika platser och händelser som märkts av tidens tand. Det förekommer också ljudande dokument såsom varnande flyglarm och propagerande nyhetssändningar samt andra referenser till politiska trauman i dåtiden. Tidens egna tvärsnitt mellan det förflutna, samtiden och framtiden skildras med hjälp av såväl konsertbilder och satirisk dockteater som iscensättningar av diverse händelseförlopp med historisk eller samtida relevans. Från den primala stridsscenen i Frankie Goes to Hollywoods "Two Tribes", via Alphavilles uppvaknande till evigt liv i "Forever Young", dystopi och rädslor för krig och terror i Stings "Russians", samt spretiga samtidsreferenser i Genesis "Land of Confusion", till Scorpions önskan om en bättre framtid i "Wind of Change", har denna del av artikeln

förhoppningsvis gett ett intryck av de många olika sätt Kalla kriget kunde bemötas i musikvideor på 1980-talet. Sista delen av artikeln resonerar kring hur vår tids stora krigstrauma har relaterats till dessa exempel och frågor.

Kopplingar till kriget i Ukraina

Många politiska frågor som var aktuella under Kalla kriget är det fortfarande, såsom skiftande militära allianser, kapprustningen, samt hotet om ett kärnvapenkrig. Äldre konflikter har återvänt, eller hittat nya former. I februari 2022 inleddes Rysslands invasion av Ukraina, vilket tre av exemplen, ”Russians”, ”Land of Confusion” och ”Wind of Change”, har relaterats till av artisterna själva. Även övriga två, ”Two Tribes” och ”Forever Young”, har kopplats till detta, men av andra än artisterna själva.

Sting har gjort en ny version av sin video, där han fortfarande använder originalinspelningen av låten, men har lagt till nytt bildmaterial. I stället för kryptiska röster på ryska och engelska inleds den av uttalanden ur presskonferenser av Putin och Biden. Båda syns i färgbild, i kontrast mot videons i övrigt svartvita bild. Putin sitter ensam då han med en diktators pondus berättar för nationen om den militära operationen i Ukraina. Biden däremot, är omgiven av parlamentsledamöter, inför en publik av röstare, då han hänvisar till Natos territorium och den samlade militära styrka som försvarar det. Trots den allvarliga tonen framstår han som ”den demokratiska ledaren”. Därefter varvas scener från originalvideon med dokumentära bilder. Det visas militärfordon, flyktingläger, fältsjukhus, barn i svår nöd, städer i ruiner, protester och strider med mera, hämtat ur nyhetssändningar.

Låten är inte omgjord i videon, men Sting har också gjort en ny, enkel, akustisk studiovideo med en cellist som spelar Prokofievs romantiska tema. Videon inleds med en kommentar om hur låten efter så många år blivit aktuell igen, vilket följs av ett avskalat, sentimentalt framförande. Arrangemanget är i övrigt detsamma och temat förekommer således i mitten, samt i slutet av låten. I denna version avslutas sista refrängen med ”What may save us, you and me / is that the Russians love their children too.”, där det tvivlande ordet ”if” i originalinspelningen ersatts av det bejakande ”that”.

Genesis har inte ändrat något, vare sig i sin låt eller i videon i övrigt, men har vid konserter kommenterat och förknippat den med nya sammanhang. Lyriken skrevs av gitarristen, Mike Rutherford, och refererade till Thatcher, Reagan och Gorbatjov, varav alla också visas i videon. När Covid-19 bröt ut tillägnades den pandemins offer och med kriget i Ukraina har den fått ytterligare nya innebörder. Vid Genesis spelning i London 26/4–2022 anklagade Collins Putin för att vilja starta ”a third world war, made in Ukraine” och låten presenterades med den alternativa titeln ”Land of Putin”.¹⁵ Men trots att bilden av samtiden är mörk är låtens syfte ”to put a smile back on everyone’s face”.

¹⁵ I bilagan finns en länk till Genesis framförande av låten i London, i mars 2022.

Även Scorpions har på scen relaterat sin låt till konflikten, dock med en ny version av lyriken. Första versen inleds nu med "Listen to my heart, it says Ukraina", samt "A dark and lonely night, our dreams will never die", båda följda av "waiting for the wind to change". Här kopplas textjagets hjärtas vilja till drömmar som inte kan dö, trots mörka och ensamma nätter. I sticket kommer fraserna "Let the voice of freedom sing / what my guitar wants to say", där balalaikan som symbol för Ryssland i originalversionens "Let your balalaika sing" nu ersatts av "frihetens röst".¹⁶ I refrängen har de sista orden ändrats från "dream away in the wind of change" till "share their dreams with you and me".

Slutord

Ballader och danslåtar, humor och allvar, sentimentalitet och dystopi, samt krigshot och hopp om fred, gav olika perspektiv på Kalla krigets slutskede. Dåtiden, nutiden och framtiden överlappar varandra, då historiska dokument kan beskriva samtida händelser, bilder från konserter tillhör det förflutna, och farorna inför en oviss framtid redan är verkliga. Men för att bättre förstå vår samtid är det inte bara viktigt att se till vad som sägs och görs idag, utan också vad som inte sägs, eller vad som inte sas. AIDS-krisen var ett av 1980-talets stora trauman, men adresserades inte i musikvideor på MTV förrän runt decennieskiftet 1990 och blev inte heller ett vanligt förekommande ämne.¹⁷ Miljöfrågor fanns endast antydda och bara i två av de fem exemplen, i form av ett par rader ur lyriken till "Two Tribes" och några enstaka bilder i "Wind of Change". I båda fallen adresserades endast oljeindustrin och inga specifika argument förekom. Samtidigt pågick giftiga utsläpp som drabbade ozonskiktet, förorenade haven och påskyndade den globala uppvärmningen, vilket har konsekvenser för klimatet idag.

Att de tre mest kritiska videorna är engelska och de två mer hoppfulla är tyska är tankeväckande. Av de tolv exempel som nämns före analyserna har också de engelska videorna av Kate Bush, Depeche Mode och Ultravox en mörkare ton än de tyska, åtminstone de av Nicole och Nena, medan Udo Lindenberg passar in någonstans där emellan. Kampen i "Two Tribes" kan jämföras med tidigare händelser, såsom Kubakrisen 1962, men också med nutida spänningar mellan Öst och Väst. Videon släpptes i slutet av Euro-missileskrisen och idag skulle Reagan och Tjernenko kunna ersättas av Biden och Putin i videons metaforiska sandlåda. Frankie Goes to Hollywood har inte själva gjort denna koppling, men låten förekommer i South Park-avsnittet "Back to the Cold War" från 2022, där Putin barbröstad dansar till låten inne på sitt kontor.

¹⁶ I bilagan finns en länk till Scorpions framförande av låten i New York, i maj 2022.

¹⁷ I de fem exemplen förekommer inga referenser till HIV, fast urvalet är inte heller baserat på sådan ämnestematik. Paralleller mellan HIV och Covid 19 vore inte omöjliga att dra, men AIDS-krisen behandlas i en annan del av projektet, tillsammans med bland annat sexuella identiteter och moralpanik.

Alphavilles "Forever Young" är inte lika tydlig när det gäller likheter med specifika personer eller händelseförlopp, vare sig i sin tid eller i vår. Men då lyriken flera gånger hänvisar till kärnvapenhotet adresseras ett hot som finns än idag. Sångaren Marian Gold framför fortfarande låten vid konserter, men utan att själv göra kopplingar till Ukraina. Det har dock det amerikanska bandet Imagine Dragons gjort vid flera konserter, inklusive i det traumatiserade Berlin, vars kulturella motsättningar under Kalla kriget berörde både Öst och Väst, och såväl kommunism som kapitalism (Schofield 2014: 278).

Referenser till tid och förändring är återkommande i många videor från 1980-talet, men domedagsklockan i "Russians" träder fram starkast bland de fem exemplen. Videons miljö är dystopisk, men också mystisk. Inga kärnvapen visas, fast lyriken nämner dem tydligt och det är en möjlig tolkning att videon helt utspelar sig i ett skyddsrum. Den uppdaterade versionen riktar blicken mot Ukraina, genom att visa inslag ur nyheter och dokumentärer. När "Land of Confusion" släpptes var kärnvapenkrig ett verkligt hot, som i videon skildrades med hänvisning till inkompetens och ansvarslöshet bland stormakternas politiker. Videon innehåller dock så många samtidsreferenser att det är svårt att avgöra vad den handlar om, men bandet har som nämnt själva har gjort kopplingar till idag. Låten har då relaterats till både Covid-19 och kriget i Ukraina.

Den mest hoppfulla, närapå manifestartade lyriken, är till "Wind of Change". Videon kom cirka 5 år efter vågen i mitten av 1980-talet, under Euromissiles-krisen, och visar en förnyad, mer hoppfull inställning till Kalla krigets ständigt föränderliga politiska förhållanden. Men trots lyrikens generationsöverskridande, fredliga budskap, innefattar videon historiska bilder av politiska rädslor, konflikter och trauman. Videon avslutas med en visuell varning om konsekvenserna av ett kärnvapenkrig, tillsammans med en verbal uppmaning om att ta bättre hand om den planet vi har. Jorden har lyckligtvis inte ännu gått under, så kanske är det denna lyckliga framtid vi lever i idag?

Knappast. Geopolitiska spänningar kan förändras över tid, men ändå förbli allvarliga, eller rentav förvärras. De kan också avta, eller till och med upphöra, för att senare återkomma i nya former. Under Kalla kriget var Sovjetunionen härskare bakom järnridån, vilket började förändras vid Berlinmurens fall. Därefter har dock nya murar byggts, exempelvis på Västbanken och mellan USA och Mexiko. Det finns även äldre murar som står kvar, såsom den mellan Nord- och Sydkorea. På grund av kriget i Ukraina har spänningarna mellan Öst och Väst ökat drastiskt och kärnvapenkrig är återigen ett verkligt hot. Frågan är om vi någonsin lämnade Kalla kriget.

Referenser

- Abbott, Porter H. (2022), *The Cambridge Introduction to Narrative*. 3rd Ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Burns, Lori A. & Hawkins, Stan (red) (2019), *The Bloomsbury Handbook of Popular Music Video Analysis*. New York: Bloomsbury.
- Conze, Eckart, Klimke Martin & Varon, Jeremy (2017), *Nuclear threats, nuclear fear, and the Cold War of the 1980s*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Goodwin, Andrew (1992), *Dancing in the Distraction Factory: Music Television and Popular Culture*. Minnesota: Minnesota University Press.
- Knoblach, William M. (2013), "MTV and Transatlantic Cold War Music Videos.", *Temp: Tidskrift for historie*, 3.6: 102-114
- (2017a), *Nuclear Freeze in a Cold War: The Reagan Administration, Cultural Activism, and the End of the Arms Race*. Massachusetts: Massachusetts University Press.
- (2017b), "'Will you sing about the missiles?' British Antinuclear Protest Music of the 1980s." I Conze, Klimke & Varon (red), *Nuclear threats, nuclear fear, and the Cold War of the 1980s*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 101-115.
- Lashua, Brett, Spracklen, Karl & Wagg, Stephen (2014), *Sounds and the City: Popular Music, Place and Globalization*. Palgrave: Macmillan UK.
- Mattson, Kevin (2020), *We're Not Here to Entertain: Punk Rock, Ronald Reagan, and the Real Culture War of 1980s America*. Oxford: Oxford University Press.
- Osborn, Brad (2021), *Interpreting Music Video: Popular Music in the Post-MTV Era*. New York: Routledge.
- Schofield, John (2014) "Characterizing the Cold War: Music and Memories of Berlin 1960-1989" i Lashua, Spracklen & Wagg, *Sounds and the City: Popular Music, Place and Globalization*. Palgrave: Macmillan, s. 273-284
- Smolko, Tim & Joanna (2021), *Atomic Tunes: The Cold War in American and British Popular Music*. Indiana: Indiana University Press.

Musikvideor och liveklipp

- Alphaville: "Forever Young" (1984)
<https://www.youtube.com/watch?v=t1TcDHRkQYg>
- Frankie Goes To Hollywood: "Two Tribes" (1984)
<https://www.youtube.com/watch?v=9q0JP3tcoHQ>
- Genesis: "Land of Confusion" (1986)
<https://www.youtube.com/watch?v=QHmH1xQ2Pf4>
- "Land of Confusion" (konsert i London, 2022)
<https://www.youtube.com/watch?v=3NAPVfCziQc&t=150s>
- Scorpions: "Wind of Change" (1991)
<https://www.youtube.com/watch?v=n4RjJKxSamQ>
- "Wind of Change" (konsert i Kraków, 2022)
https://www.youtube.com/watch?v=jrzPal_K4-c

Sting: "Russians" (1985) <https://www.youtube.com/watch?v=wHylQRVN2Qs>
– "Russians" (ny version av video, 2022)
<https://www.youtube.com/watch?v=nA7knkPkKuM>
– "Russians" (ny inspelning av låt, ackustiskt arrangemang, 2022)
<https://www.youtube.com/watch?v=6w3037nq23o>

Bilaga

Videornas innehåll

Nedan följer några klassificeringar som förklarats under rubriken *Analytiska begrepp*.

Stil, sound och genre

- Instrumentation
- Huvudsakliga harmonier
- Taktart och tempo
- Längd och form

Narrativ med musiker och framföranden i centrum

- Livevideo
- Scenvideo
- Studiovideo

Narrativ med miljöer och händelser i centrum

- Visuell handling
- Konzeptvideo
- Asynkronitet

Lyrik och sång

- Ämnen och metaforer
- Röstklang och sångroll

1. Frankie Goes To Hollywood: "Two Tribes" (juni 1984)

Stil, sound och genre: dansant syntpop

- Instrumentation: elektroniska instrument
- Huvudsakliga harmonier: Dm modifierat med E7, samt färgningen G7sus2.
- Taktart och tempo: 4/4, 131 bpm
- Längd och form: 04:09 (inklusive 3 sek tystnad i början och 17 sek stillbild i slutet). Relativt genomarbetat intro, följt av en vers/refrängform med stick efter andra versen. Sången börjar med en refräng.

Narrativ

- Studiovideo: endast sångaren syns och sjunger in i en kamera.
- Visuell handling: kampsport mellan ledare för kärnvapenmakter.

Lyrisk och sång

- Ämnen och metaforer: kärnvapenkrig, oljeindustrin, massmedia, kamp, stamkulturer, sex.
- Röst, sångroll: Ren, stark mansstämma i mellanregister. Tydligt artikulerad lyrik. Regelbunden och rytmiskt drivande refräng, men friare vokal frasering i verserna.

Tidslinje

00:04 Fade in till stor högtalare som spelar siren.

00:06 Talade instruktioner, med delay, om hur flyglarmet låter.

00:11 Siren, sentimentalt pianospel medan utzoomning börjar.

00:18 Publiken på läktaren riktar sin uppmärksamhet mot sirenen. En av dem håller en kamera riktad mot arenan.

00:21 Just innanför sandsäckarna står en kraftig man med ryggen mot tittarna. Detta är den ene tränaren, i samtal med sin kämpe. Denne bär ett linne, har en handduk kring nacken, samt har på sig röda byxor. Han rör sina armar som för att visa illustrera olika positioner i den kommande kampen.

00:22 Sirenen ligger kvar och cymbalslag kommer in tillsammans med dramatiska stråkar.

00:30 Cymbalerna tystnar och flöjter följer en fallande skalrörelse i ritardando.

00:32 Utzoomning upphör och nu syns läktarna runtom hela ringen, där den andra kämpen befinner sig närmast tittarna. Tränaren använder inte lika mycket kroppsspråk, men har samma typ av kläder. Publiken vänder sig bort från sirenen och riktar fokus mot ringen.

00:33 Musiken byter karaktär och blir mer drivande då låtens huvudriff hörs. Dynamiken hålls ut i några takter med syntetiska ljud av handklapp samt ett gitarriff.

00:35 Återkommande talade instruktioner, nu utan delay, om att familjen tillsammans måste söka sig till säkerhet.

00:36 Bilder av publiken som börjar slå vad med varandra.

00:40 Hela "bandet" kommer in med en kraftig cymbal-markering och framför allt basen driver låten framåt. Tränaren syns först i halvbild, sedan går han åt sidan där en inzoomning fångar hur Tjernenko reser sig upp. Ovanpå sin kavaj har han en vinterrock av vad som troligtvis är björnskinn.

00:41 Under inzoomningen ses för ett ögonblick hur en publikdeltagare tar ett fotografi av Tjernenko. Inzoomningen slutar med en närbild av Tjernenkos ansikte. Han ser mäktig och självsäker ut.

00:42 TV-kameran syntes redan i inledningen, men sångaren Holly Johnson syns först nu. Hans röst kommer in ett ögonblick tidigare, med ad lib-fraser. Han syns från sidan, med blicken in i TV-kameran, men vänder sig om mot arenan.

00:44 Vid ett cymbalslag reser sig även Reagan, och tar av sig den trenchcoat han haft på sig över kostymen.

00:50 Vänd mot arenan utropar Johnson "Let's go" och bekräftar därmed att kampen har börjat. Reagan och Tjernenko går runt i ringen och provocerar varandra.

00:54 Låten börjar med en refräng, som introduceras av ett kraftigt cymbalslag. Johnson är vänd mot kameran igen och sjunger mot den. Provokationerna i ringen fortsätter.

00:59 Tjernenko utdelar första slaget, med knuten näve. Han får ett visst övertag och slår på samma sätt igen. Johnson fortsätter att kommentera matchen in i kameran.

01:07 Medan Tjernenko poserar för publiken får Reagan nya krafter och smyger sig på honom bakifrån. Synkoperat på fjärde taktslaget, tillsammans med ett cymbalslag, sparkar han sin motståndare i rumpan som i en slapstick-komedi. Sanden yr upp omkring honom.

01:10 Tjernenko förlorar övertaget och håller sig om baken i svår smärta. Publiken tar bilder.

01:18 Johnson syns ur TV-kamerans perspektiv. Tjernenko återfår sitt övertag genom att smyga sig på Reagan bakifrån. Men i stället för en spark i rumpan tar han skamgrepp, alltså ett hårt, klämmande tag om sin motståndares testiklar. Spelet börjar bli riktigt fullt.

01:22 Johnson syns ur TV-kamerans perspektiv igen, men vänder snart blicken mot arenan. Bildkvaliteten är instabil och det flimrar förbi störningar i den analoga signalen. Färgerna är rena och överdrivet starka, likt de pastellfärger som var populära under 1980-talet. Tjernenko har fortfarande skamgrepp på Reagan och drar förnedrande runt honom i ringen.

01:34 Reagan återfår övertaget genom att stampa på Tjernenkos fot, vilket synkroniseras med ett starkt virvelslag.

01:38 Spelet blir ännu fulare då Reagan tar tag om Tjernenkos nacke och mun, och biter honom i örat.

01:48 Tjernenko tar sig loss och slår Reagan i magen och i bakhuvudet. Publiken blir alltmer engagerade.

01:50 Matchen börjar påminna om så kallad "professional American wrestling".

01:53 Tjernenko, som fortfarande har övertag, tar ett nackgrepp på Reagan och utdelar fortsatta slag i ansiktet. Fler publikbilder.

02:03 TV-kameran syns igen. Inzoomning på den stilige, mustaschprydda kameramannen, som vrider kameran förbi tittarna.

02:05 Drabbad av högmod står Tjernenko vänd mot publiken och tar emot deras applåder. Reagan återfår övertaget genom att anfalla honom bakifrån, och tvingar sedan ner honom på det sandtäckta golvet.

02:15 Publiken blir alltmer entusiastisk när den liggande Tjernenko försöker resa sig och Reagan sparkar ner honom igen.

02:19 Tjernenko sparkar upp sand i ögonen på Reagan, återigen synkoperat med ett cymbalslag. Musiken byter riktning igen. Under tre takter hörs ett fallande glissando tillsammans med en bultande bastrumma.

02:25 En enkel, triumferande, lite retlig melodi på slagverk vandrar skalmässigt upp och ner.

02:28 Bilden blir helt röd för ett ögonblick, då Tjernenko försöker att peta ut Reagans ögon och sedan slår honom med knytnäve i ansiktet. Bildperspektiven växlar mellan de två kombattanternas synvinklar, så kallad subjektiv kamera.

02:32 Efter två vändor oktaveras melodin. Publiken hejar på och klappar i takt med musiken.

02:38 Johnson tar en smygsup ur en fickplunta och sjunger sedan nästa vers. Allt fler kameror syns i publiken och vissa beskådare hytter med nävarna som i en kampgest, synkroniserat i 4/4.

02:43 Reagan har övertaget igen och drar nu upp Tjernenkos näsborrar i en absurd, barnslig attack.

02:47 Fler bilder av publiken visar återigen Johnson, både i neutrala helbilder och närbilder ur TV-kamerans perspektiv. Signalen är fortfarande instabil och färgerna överdrivet starka, med analoga störningar.

02:52 Fyra hårda markeringar med cymbaler synkroniseras med att Tjernenko får ett slag i ansiktet och ett knä i skrevet, följt av att han själv skallar Reagan och sedan knär honom i ansiktet. Reagan faller hjälplös baklänges mot sandsäckarna som omringar arenan, men får hjälp att resa sig upp av publiken.

02:57 Johnson står på läktaren och syns ur grodperspektiv, vilket får honom att se mäktig ut.

02:59 Tjernenko sparkar omkull Reagan, som återigen faller mot sandsäckarna, den här gången med huvudet före.

03:02 Tjernenko står bakom Reagan och tar tag i hans hår. Han tvingar Reagan upp genom att våldsamt dra i håret.

03:09 Öppna kvintackord i legato på distad elgitar och kraftiga virvelslag på andra och fjärde taktslaget synkroniserar och driver händelseförloppet framåt.

- 03:12 Kampen fortsätter på arenan och sprider sig upp på läktarna.
03:17 Närbild på Johnson i några sekunder medan han sjunger ett utdraget ”yeah”.
03:24 Instrumentationen skalas ner till endast slagverk.
03:26 De två kombattanterna håller fast varandra i fingerlås. De tar sedan stryppgrepp på varandra. Publiken blir alltmer aggressiv. Basriffet kommer in igen.
03:29 Holly syns ur nyhetskamerans perspektiv igen. Fortfarande starka färger, men nu en mer stabil signal. Reagan och Tjernenko håller stryppgrepp på varandra medan kaoset och våldet sprider sig över läktarna. Några ur publiken tar sig ner på arenagolvet och fortsätter att slåss.
3:31 Holly talar i stället för att sjunga. Han ställer en fråga om sex och våld är landets nya gudar. Kombattanterna fortsätter att hålla stryppgrepp. Våldet eskalerar även i publiken.
03:51 De fyra cymbalmarkeringarna från 02:52 återkommer, nu synkroniserade med kraftiga utzoomningar, via staden och landet, till en helbild av jorden.
03:53 På den sista markeringen exploderar jorden, medan gitarren slår ut ett öppet ackord i lägsta registret. Fadeout till bilder av hur spillrorna från jorden sprids ut i rymden.
04:00 Videon slutar med fadeout.

Lyrik

- Intro
00:06 “The air attack warning sounds like...
This is the sound...”
- 00:36 “When you hear the air attack warning,
you and your family must take cover”
- 00:42 Ad lib: “ow, ow, ow” med mera
- 00:55 Refräng
When two tribes go to war
One is all that you can score
Score no more, score no more
When two tribes go to war
One is all that you can score
Workin’ for the black gas
- 01:09 Vers
Comrad number one
A born-again poor man’s son
Poor man’s son

- On the air America
I modeled shirts for Van Heusen
Workin' for the black gas
- 01:35 Refräng
- 01:52 Vers
Switch up your shield
Switch up and feel
I'm walkin' out, lover hey, yeah
I'm givin' you back a good time
I'm shippin' out, out
I'm workin' for the black gas
- 02:26 Stick
Tell the world that you're winning
Love and life, love, and life
- 02:39 Vers
Listen to the voice sing, follow me
Listen to the voice sing, follow me, oh
- 02:54 Refräng
- 03:11 Vers
We got two tribes
We got the spunk
We got the spunk, yeah, yeah
Sock it to me biscuits
Are we living in a land
where sex and horror
are the new gods?
yeah
- 03:44 Förenklad Refräng med variationer
- 04:00 Långsam fadeout

2. Alphaville: "Forever Young" (september 1984)

Stil, sound och genre: synthpop, ballad

- Instrumentation: syntar, trummaskin, möjligtvis sampler.
- Huvudsakliga harmonier: C, Dm, F, G, Am. Färgningar: Fmaj7 och G6.
- Taktart och tempo: 4/4, 70 bpm.
- Längd och form: 03:45 (låten och videon är lika långa). Tre strofer med långa verser, som går direkt till refrängen (med nästan samma harmonik). Ingen brygga, inget stick, men synttrumpetsolo med fadeout efter sista refrängen.

Narrativ

- Studiovideo med inslag av scenvideo
- Konceptvideo med visuell handling

Lyrisk och sång

- Skör, sentimental röst i övre mellanregistret
- Mestadels brittisk, sofistikerad engelska
- Eleganta frasslut med fåfänga gester
- Inslag av tysk brytning
- Anspelningar på tid och åldrande
- Referenser till himlen
- Pronomen och karaktärer

Tidslinje

00:00 Börjar med kameraåkning mot en stjärnhimmel. Stillsamma, snälla harmonier kring e – d – c – d, syntklanger som liknar stråkar eller flöjter i lågt register. Inga slagverk eller andra, rytmiskt drivande instrument, riff el dyl förekommer före första refrängen.

00:06 Ett rombiskt föremål uppenbarar sig. I sammanhanget kan det likna och representera en närliggande stjärna, en diamant, eller kanske en vagina. Syntljud som liknar människoröster ("ba-ah-ah-ah...") pendlar mellan c och d beroende på ackord. Kan vara bearbetade samplingar.

00:13 Romben når helbild och leder till en ny stjärnhimmel. Kameraåkningen fortsätter genom romben. De röstliknande klangerna ligger kvar.

00:15 Sången kommer in med frasen "Let's dance in style, Let's dance for a while", där det första "dance" uttalas på brittisk engelska och det andra på amerikansk. Rösten är stark, men återhållsam.

00:20 På nästa stjärnhimmel uppenbarar sig ytterligare en ny romb och bilden leder in i en stor sal med välvda tak.

00:25 Utöver sångens mestadels metaforiska och poetiska formuleringar förekommer här den mer konkreta referensen till kärnvapenhotet: ”drop the bomb”.

00:27 Salen är rymlig och stillsam. En kameraåkning leder fram till en grupp människor som verkar ligga i dvala eller djup sömn, täckta av damm.

00:37 Frasen ”Sitting in a sand pit, life is a short trip” bygger på samma metafor som arenan i ”Two Tribes”. Strofen slutar med formuleringen ”The music is for the sad man”.

00:42 Det rombiska föremålet återkommer i bild och exploderar, tillsammans med ett swishande ljud.

00:43 Sångaren, Marian Gold, syns i närbild med blicken direkt mot tittarna. Han är mestadels upplyst från höger sida, med hårda, dramatiska kontraster mot den mer skuggade, vänstra sidan av ansiktet. Liksom Golds blick är lyriken direkt riktad mot tittaren. Referensen till kärnvapenhotet är nu ”this race”, alltså kapprustningen.

00:50 Närbilder på de sovande som ser trygga och harmoniska ut. Lyriken talar också om att hylla sina ledare samt ”getting in tune”. De musikaliska metaforerna kan syfta på att bli medveten och vaksam om sin politiska samtid. Den avslutande frasen, ”The music is played by the mad man”, är en variant av formuleringen från första delen av versen.

00:57 Första refrängen börjar. Bilder av Gold varvas med de sovande som nu vaknar upp en efter en och riktar sina blickar mot, eller förbi tittarna. De är en blandad grupp i fråga om genus, ålder och etnicitet.

01:20 Kameran riktas uppåt, men ingen himmel syns, utan bara den stora salens tak. Därefter tiltar kameran neråt, mot några figurer som står långt bort i motljus. Refrängen slutar med att en kadens sammanfaller med låttiteln.

01:24 Refrängens sista ord på ettan i sista takten, tillsammans med en markering med cymbal och en stark ljusblxt. Vers inleds med en upptakt med slagverk som låter som en blandning av akustiska och syntetiska trummor. Trummor som låter akustiska kan dock vara samplade.

01:26 Figureerna längre bort visar sig vara hela gruppen, med keyboardisterna som intar sina positioner på var sin sida av sångaren. De har enhetliga kläder, likt det amerikanska new wave-bandet Devo, samt fluffigt hår som ser ut som dyrare varianter av punkfrisyrer. Gruppen ser nu ut ungefär som de gjorde på scen, förutom att det står små pianon där syntarna skulle ha varit.

01:28 Andra versen börjar under en långsam kameraåkning mot gruppen. Musik som metafor för den politiska samtiden återkommer i beskrivningar av människors relationer och interaktioner, såsom vatten och värme, eller melodier och rytmer.

01:39 Helbild på de nu helt vakna människorna i katedralen. Lyriken är kontemplerande och poetisk, med tankar kring mänsklighet, evig ungdom, äventyr, att hinna med allt innan döden, med mera. De röstliknande syntklangerna har försvunnit och ersatts av ett rörligare ackompanjemang, med ackordsbyten där de har hörts tidigare.

01:42 I lyriken förknippas rädslan för att tappa bort sina mål, "cause", genom att försmäkta, "like a fading horse". Eftersom lyriken tidigare har nämnt kapprustningen torde det röra sig om en travhäst.

01:49 Lyriken beskriver ungdomen som diamanter i solen, som varar för evigt. Detta framstår som ytterligare en cinematisk referens, den här gången till James Bond-filmen "Diamonds are Forever" (1971).

01:52 Kameraåkningen är framme vid gruppen i helbild.

01:54 Närbilder av en äldre herre och två barn.

01:56 Sista strofen låter uppgiven och handlar om förlorande tillfällen till äventyr, sång och spel, samt drömmar, men också om hopp om nya chanser. Gold sjunger en högre och högre stämma, som laddar upp inför sista refrängen.

02:09 Sista refrängen börjar och människorna reser sig upp, några i taget, återigen med blickarna bortåt.

02:24 Halvvägs genom refrängen går de några steg framåt och samlas sedan i grupp. Det syns omväxlande helbilder av gruppen och närbilder på individuella ansikten. De tycks vända blickarna mot bandet.

02:30 Närbilder och musik skiftar i synkronitet.

02:36 Kameran är åter riktad åt gruppen och Gold ser alltmer allvarlig ut, medan sången trevar uppåt i registret och varierar melodin.

02:46 Till sist når Gold ett högre c, samtidigt som han pekar snett uppåt med ena armen, inte helt olikt John Travolta i *Saturday Night Fever*, från 1977.

02:48 Romben syns igen, men nu strålar ljus ur den, samt rök, medan Gold håller ut sista tonen. Människorna vänder sig mot ljuset, som blir allt starkare.

02:49 Det som inledningsvis verkade vara en himmel visar sig vara en vägg, eller en mur, där romben fungerar som en portal, kanske till himlen eller till ett evigt liv.

02:50 Människorna vänder blickarna från bandet, mot romben som uppenbarar sig igen. Himlen finns inte bara över dem, utan även rakt framför. De vandrar fram till romben och går rakt in i den.

02:51 Ett syntsolo med trumpetljud tar över melodistämman medan människorna går in i romben, en efter en. Under tiden läcker rök, eller ånga, ut ur den. Det kommer också några starka ljusblixtar därifrån.

03:02 Människorna syns också från andra sidan av rombens öppning, men därinne är för ljust och bländande för att något ska kunna urskiljas.

03:17 Ljuset släcks och himlavalvet visar sig.

03:19 Kameraåkning baklänges genom romben som skiftar i färg från mörkrött till ljusblått.

03:31 Romben slocknar och endast stjärnhimlen syns, samma som i låtens början.

03:37 Videon avslutas efter fadeout i både ljud och bild.

Lyrik

- 00:00 Intro: Ackord på syntar låter som stråkar eller flöjter
- 00:15 Vers 1
Let's dance in style, let's dance for a while
Heaven can wait, we're only watching the skies
Hoping for the best, but expecting the worst
Are you gonna drop the bomb or not?
- 00:29 Let us die young or let us live forever
We don't have the power, but we never say never
Sitting in a sandpit, life is a short trip
The music's for the sad man
- 00:44 Can you imagine when this race is won?
Turn our golden the faces into the sun
Praising our leaders, we're getting in tune
The music's played by the, the madman
- 00:56 Refräng
Forever young
I want to be forever young
Do you really want to live forever?
Forever, and ever
- 01:11 Forever young
I want to be forever young
Do you really want to live forever?
Forever young
- 01:28 Vers 2
Some are like water, some are like the heat
Some are a melody and some are the beat
Sooner or later they all will be gone
Why don't they stay young?
- 01:42 It's so hard to get old without a cause
I don't want to perish like a fading horse
Youth's like diamonds in the sun,
And diamonds are forever
- 01:56 So many adventures given up today
So many songs we forgot to play

So many dreams swinging out of the blue
Oh, let them come true

- 02:10 Refräng
Forever young
I want to be forever young
Do you really want to live forever
Forever, and ever?
- 02:24 Forever young
I want to be forever young
Do you really want to live forever
Forever, and ever?
- 02:38 Forever young
I want to be forever young
Do you really want to live forever?
- 02:51 Trumpetsolo
- 03:37 Fadeout i ljud och bild

3. Sting: "Russians" (november 1985)

Stil och genre: mörk ballad

- Instrumentation: syntar med mestadels tunga, låga stråkljud. Högre melodi i stråkar, samt en ringklocka, hörs i de instrumentala delarna. Låten saknar helt trumspel.
- Huvudsakliga harmonier: Samtliga ackord ur Cm utom Dm-5; modala, stegvis förflyttningar; mellandominant G(sus4) i verserna; refräng börjar i Eb, funktionsbaserad harmonik kring Cm.
- Tema från andra satsen, "Romance", ur Prokofievs Lieutenant Kijé Suite (1934).
- Taktart och tempo: 4/4, 114 bpm.
- Form: sammansatt vers och refräng, fyra rader i varje.
- Längd: 3:53 (inklusive suggestivt dronintro och fadeout på slutet).

Narrativ

- Studiovideo: utspelar sig i en bunker, vid ett valv. Möjligen är det ett skyddsrum.
- Visuell handling: ett fåtal personer finns på plats, med flera lager av bilder i oklara sammanhang.

Lager av bilder

- Sting syns endast i närbild utan tydlig plats eller sammanhang.
- Valv, kontor och sovrum med tillhörande rollfigurer.
- Pojke syns i stillbilder och flicka i rörliga bilder.
- Snö faller vid två tillfällen.

Lyrik och sång

- Röst: ren klang genom hela låten. Sentimental, stillsam i verserna, något starkare i refrängerna men ändå relativt lugn.
- Ämnen: blandning av nostalgi och framtidsoptimism, inklusive rädslor för kärnvapenkrig.

Tidslinje

00:00 Fade in på domedagsklocka i form av ett tickande väggur över en dörrkarm, med visarna på ett par sekunder före kl 12:00. Låg, förebådande ton hörs under kameraåkning in i förrum till valvet, vars ingång syns på bortre väggen. Två röster hörs, en på engelska och en på ryska. Sceneriet är dystopiskt, i svartvitt.

00:05 Inne i förrummet sitter en äldre herre och bläddrar i ett fotoalbum medan en vakt vankar av och an framför ingången till valvet.

00:15 Bilderna i albumet visar idrottande barn och kanske är han själv ett av dem. Låttextern syns i kursiv stil, men kommentarer om när eller var bilderna är tagna saknas.

00:17 Stings ansikte kommer in från höger och första versen börjar. I närbild, men med blicken riktad åt vänster, beskriver han Kalla krigets fasor i Europa och USA.

00:25 Den äldre mannen ligger på en säng och kameran panorerer över ett stort rum med stora, inramade bilder av barnen. Bilderna ser ut att vara hämtade ur fotoalbumet. Bland övrig rekvisita syns en jordglob på den bortre väggen.

00:33 En annan äldre man sitter vid ett skrivbord i ett rum med höga fönster, och väderstrecken avbildade i på golvet, mitt i rummet. Snart visar sig ansiktet på ett av barnen.

00:34 Vid en kameraåkning bakåt visar sig en stor bok, som liknar fotoalbumet, men vars sidor är blanka, eller möjligen har text som inte går att urskilja.

00:35 Sting berättar om Chrusjtjovs ignorans och hotfulla ton på 1960-talet, i kontrast till ryssarnas kärlek till sina egna barn.

00:45 Refrängen avslutas med formuleringen: "...if The Russians love their children too". Sting har uttalat sig om att det inte är ett anklagande mot ryssarna om att de inte älskar sina barn, utan ett retoriskt grepp med utgångspunkten att de faktiskt gör det.

00:50 Stings ansikte kommer nu in ovanifrån, vänt 90° motsols. Hans blick är riktad nedåt, mot en flicka som gymnastiserar med band, som också syns i helbild under hans ansikte.

00:54 Lyriken nämner "my little boy" och "Oppenheimers deadly toy." Denna "leksaker" är atombomben. Men "Little Boy" var också namnet på den atombomb som släpptes över Hiroshima.

00:58 Stings ansikte faller och den inramade bilden av pojken syns på väggen igen. Den äldre mannen reser sig upp och börjar gå runt i rummet. En man står i förgrunden, vänd från tittarna. Hans ansikte kan inte urskiljas, men den vita kragen antyder att det kan vara en präst.

01:03 Denna vers är kritisk mot båda sidor av "the political fence", alltså järnridån.

01:06 Lyriken nämner att vi alla, trots ideologiska skillnader, har samma biologi. Våra kroppar fungerar på samma sätt och i det avseendet liknar vi alla varandra.

01:13 I slow motion hoppar mannen med utsträckta armar upp emot bilden av pojken, som för att omfamna honom.

01:15 Bilden av pojken blir rörlig och han hoppar själv, i extrem slow motion, medan det faller snö bakom honom, i normal bildhastighet. Men snön ser inte riktigt verklig ut, utan snarare pålagd i efterhand. Det verkar alltmer troligt att pojken är den äldre mannen i sin barndom.

01:19 Refrängens avslutande fras, "I hope the Russians love their children too", återkommer och mannen sitter vid sitt skrivbord igen.

01:24 Han reser sig upp, och går fram emot bilden på väggen. Det romantiska temat ur Prokofievs *Lieutenant Kijé Suite* (1934) inleder ett instrumentalt avsnitt i låten.

01:30 Han sträcker sig efter pojken på bilden.

01:33 Flickan med banden dansar förbi i halvbild, glasklar, stundtals genomskinlig. Kameran följer flickans dans medan mannen och bilden på pojken försvinner. Bakgrunden blir svart.

01:40 Vid början av andra rundan av Prokofievs tema passerar Stings ansikte genom bilden, ur samma vinkel som i början av videon. Hans blick är även nu riktad förbi kameran, men han sjunger inte.

01:48 Flickan med banden försvinner nedåt. Bilden av pojken syns under ytan av en vätska, möjligen vatten, eller fotografisk framkallningsvätska. Pojken försvinner och flickan återkommer.

01:55 Närbild av Stings öga och kind, med kameraåkning ner till hans mun. Flickan dansar ut till höger i bild medan kritiken mot båda sidor fortsätter.

02:05 I likhet med Frankie goes to Hollywoods fras "When two tribes start a war, one is all that you can score", sjunger Sting "There is no such thing as a winnable war". Den äldre mannens ansikte syns i närbild, roterande som visarna på en klocka, eller som världen på sitt sista varv före undergången.

02:13 Sting upprepar formuleringen om "Mr Chrusjtjov", men nämner nu i stället "Mr Reagan", vars inviter ogillas. I stället hänvisar han till hoppet om att ryssarna älskar sina barn såsom västerlänningar älskar sina. Flickan med banden och bilden av pojken i vätskan passerar i bild.

02:26 Stings ansikte börjar därefter rotera, likt den äldre herrens.

02:33 Prokofievs romantiska tema upprepas och samma äldre herre syns än en gång hoppa upp med en omfamnande hållning. Den här gången faller han dock till marken, medvetlös.

02:36 En sköterska går fram och talar med mannen och tar sedan med honom bort emot en dörr.

02:43 Mannen med sidenbadrocken ligger i en säng och försöker att resa sig upp, men hindras av mannen med den vita kragen, alltså prästen, som nu har ett kors målat i pannan.

02:50 Närbild av pojkens ögon på en bild på väggen. Mannen tas om hand av sköterskan. Deras blickar är riktade bortåt.

02:55 Sting sjunger sista frasen och håller ut på sista stavelsen, varefter hans ansikte roterar medsols.

03:04 Prokofievs tema återkommer och fortsätter, helt instrumentalt, till slutet av låten.

03:11 Stings ansikte syns nu under vattenytan, eller i framkallningsbadet. Även fotoalbumet återvänder och vänder blad.

03:17 Handlingen återvänder till inledningsscenen, med den första äldre mannen, vakten, samt fotoalbumet. De visas nu från sidan, i en helt annan vinkel än i början av videon. Den äldre mannen ser uppgiven ut, kanske som att han har förlorat något som han aldrig kan få tillbaka.

03:24 Vägguret syns och hörs igen.

03:27 Vakten kör ut mannen ur valvets förrum i en rullstol.

03:33 Det snöar igen, men snön ser inte heller nu riktigt verklig ut.

03:37 Sting syns i närbild, med en allvarlig blick rakt mot tittarna. Munnen är lite öppen och han tar djupa andetag, men varken säger eller sjunger något. Kameraåkning bakåt, nästan till halvbild.

03:45 Sting försvinner och kvar blir endast de fallande snöflingorna, som inte längre ser lika konstgjorda ut. Då kärnvapen är ett återkommande tema i lyriken kan detta anspela på ”atomvintern”, samt möjligen ”surt regn”, men miljöfrågor saknas i övrigt i lyriken. Fadeout med ljudet av musiken och domedagsklockan.

03:53 Videon tar slut i tystnad och mörker.

Lyrik

00:00 *Intro...*

00:18 *Vers 1*

In Europe and America
There's a growing feeling of hysteria
Conditioned to respond to all the threats
In the rhetorical speeches of the Soviets

00:33 *Refräng?*

Mister Krushchev said, "We will bury you"
I don't subscribe to this point of view
It'd be such an ignorant thing to do
If the Russians love their children too

00:50 *Vers 2*

How can I save my little boy
From Oppenheimer's deadly toy?
There is no monopoly on common sense
On either side of the political fence

01:07 *Refräng*

We share the same biology
regardless of ideology
Believe me when I say to you
I hope the Russians love their children too

01:24 *Mellanspel*

01:57 *Vers 3*

There is no historical precedent

To put the words in the mouth of the president
There's no such thing as a winnable war
It's a lie we don't believe anymore

02:13 *Refräng*
Mister Reagan says, "We will protect you"
I don't subscribe to this point of view
Believe me when I say to you
I hope the Russians love their children too

01:24 *Mellanspel*

02:47 We share the same biology
Regardless of ideology
But what might save us, me, and you
Is if the Russians love their children too

03:05 *Mellanspel*

03:53 *Fadeout i både bild och ljud*

4. Genesis: "Land of Confusion" (1986)

Stil och genre

- Instrumentation: rockband utan elbas; basgångar på keyboard.
- Huvudsakliga harmonier: vers växlar mellan riff/ackord och sång endast över trummor och basgångar; ackorden D#m, F#, G#, H, C# i vers och brygga; snabba ackordsbyten i brygga och refräng, där A#m läggs till. Stick med tonala utsvävningar i Cm.
- Taktart och tempo: mestadels 4/4; oregelbundna taktarter i bryggan; 116 bpm.
- Form: verser, bryggor, refränger och stick.
- Längd: 05:27. inklusive 17 sek sketch i början och 25 på slutet.

Narrativ

- Scenvideo, studiovideo: bandet syns framför allt på scen, men sångaren Phil Collins dyker upp i den visuella handlingen.
- Visuell handling: många miljöer och parallellhandlingar, varav en del är oklara och i vissa fall figurerar samma personer. Alla medverkande är dockor eller har masker.
- Konceptvideo: satir mot militär, makthavare med mera; Även parodi på välgörenhetsprojekt, där Collins själv medverkar.

Lyrisk och sång

- Jaget i lyriken reflekterar över politiska och militära hot. Inga detaljer nämns om vilken tvist det gäller, vilket låter den visuella handlingen knyta an till många olika problem och konflikter. Lyriken riktar sig också direkt till lyssnaren, med orden "you" och "we". Något måste göras och det uppmuntras därför till politiskt engagemang. Sticket är en nostalgisk kärleksberättelse vars relation till berättelsen i övrigt inte framgår.
- Trots satir och kulturkritik är Phil Collins röst ren och samtidigt stark; refrängen är lätt att sjunga med i, både de verbala fraserna och "oh, oh, oh".

Tidslinje

00:05 Bild av väckarklocka på 16:30, samt en hand som ställer ner ett vattenglas framför den. Ronald Reagan ligger till sängs med en schimpans, samt sin fru, Nancy, som läser en biografi om Frank Sinatra.

00:13 Med barnlig ton och teddybjörn i famnen önskar han Nancy god natt, men råkar pussa schimpansens kind i stället för hennes. Hon märker dock inte detta och svarar rutinerat "sweet dreams, dear", vilket också är utgångspunkten för narrativet i videon.

00:23 Berättelsen utspelar sig i Reagans dröm, men trots det verkar både Nancy och schimpansen höra trummornas upptakt till låtens intro. Pukorna syns i en ögonblicksbild.

00:24 Mörka bilder av hotfulla, marscherande kängor, i grodperspektiv. Övriga instrument stämmer in.

00:26 En karikatyr av keyboardisten, Tony Banks står vid sin keyboard med trumsetet samt en redan vid denna tid gammalmodig kassaapparat i bakgrunden. Detta kan vara en skämtsam anspelning på att bandet egentligen gör allt detta bara för pengars skull, men inte har klarat av att anpassa sig till nutidens teknik. Det syns även en karikatyr av Mike Rutherford, spelande på en fyrhalsad elgitarr.

00:32 En enorm metallport öppnas och bilden rör sig in i, eller ut till, ett dimmigt träsk. Första versen, om mörka drömmar och visioner, börjar med ”I must have dreamed a thousand dreams”, vilket kanske även Reagan har. Kängorna nämns först nu, efter att de redan har visats.

00:37 Kängorna trampar vidare, men i ett öppnare och ljusare landskap.

00:40 Här har huvuden av stora politiska ledare, såsom Thatcher, Carter och Brezhnev, vuxit upp som svampar ur jorden.

00:47 Porten stängs igen och karikatyren av Phil Collins syns för första gången, vid andra halvan av första versen. Bakom honom finns en målad stjärnhimmel. Han frågar om lyssnaren har sett nyheterna och låtit sig luras av den falska bilden, att faran är över.

00:52 I träsket syns någon i gröna byxor och stövlar som rycker upp politikernas huvuden ur marken. Samtliga bandmedlemmar visas i en parallellhandling, med en bakgrund som skulle kunna vara en stjärnhimmel.

00:59 De har nu instrument för synundersökning på sig, samtidigt som Collins sjunger att han fortfarande kan se eldarna i natten.

00:02 Huvuden i träsket gjorda av bränd lera.

00:05 Ögonblicksbild av Reagan som oroligt vänder på sitt huvud hemma i sin säng. Politikernas huvuden har nu vuxit upp ur sand och står uppradade och bildar korridorer i en labyrint. Hemma i sovrummet vrider sig Reagan ytterligare och ser mer och mer stressad ut.

01:06 I låten hörs bryggan, med sin förvirrande frasuppbyggnad av kombinationer av 4/4 och 6/4, inklusive upptakter. Nedan är första taktslaget markerat i kursiv stil och eventuell text dessförinnan tillhör upptakterna. I de sista två fraserna är stavelserna ”see” respektive ”fus-” synkoperade och ettan är ommarkerad, vilket anges med ”[-]”.

4/4 *There's too many men*

4/4 *Too many people*

6/4 *Making too many problems*

4/4 *And not much love to go 'round*

4/4 [-]

4/4 *Cant's you see [-], this is a land of*

6/4 *confus[-]ion*

- 01:12 Reagan fortsätter svettas och sängen fylls alltmer med vatten.
- 01:20 Längst bort i korridorerna med ledarnas huvuden syns till sist Reagan själv. Samtidigt, hemma i sovrummet, tar Nancy han om honom. Bandet syns inte alls i denna sekvens.
- 01:22 Första refrängen börjar när Nancy öppnar gardinerna och ser ut i trädgården.
- 01:26 Efter ”This is the world we live in” kommer ett ”oh-oh-oh” som Nancy sjunger tillsammans med Bonzo, medan Reagan fortfarande befinner sig under vattenytan.
- 01:28 De hälsar på en flygande kyckling, i samma gula färg som en liten badanka som flyter förbi Reagan.
- 01:22 Nancy vickar på pekfingret som till en gammal swingjazzhit, vilket kan framstå som något föråldrat, men också nostalgiskt. Vid swingeran under andra världskriget deltog Reagan i armén, fram till bara några år före inspelningen av *Bedtime for Bonzo*.
- 01:35 Kycklingen exploderar. Nancy och Bonzo hukar och gömmer sig under fönstret.
- 01:36 Kycklingen flyger vidare, grillad och utan fjädrar eller huvud. Nancy och Bonzo börjar dansa igen.
- 01:40 Reagan vaknar med en teddybjörn i famnen, men ingen annan befinner sig i sängen.
- 01:42 En parallellhandling tycks utspela sig i en konsertlokal. Publikens uppsträckta, applåderande händer syns, men inget mer.
- 01:43 Med viss möda tar Reagan på sig en stålmansdräkt.
- 01:41 Scenbild på gitarristen Mike Rutherford igen, med tillhörande fyrhalsad gitarr.
- 01:48 Mussolini håller tal vid ett podium, med en stor TV-skärm bakom sig och vakter i riddarrustningar framför sig. Armar och öppna händer sträcks upp rytmiskt på vår sida av vakterna, kanske med nazistiska anspelningar.
- 01:51 Reagan springer utomhus i sin stålmansdräkt medan Collins frågar var stålmannen är, samt andra ”men of steel”, som håller på att tappa kontrollen.
- 01:53 Samma podium, vakter och TV-skärm, men med Khomeini som talare och en till synes mer målmedveten publik som hytter med knutna nävar i luften.
- 01:56 Närbild framifrån på springande Reagan följs av bilder av Gorbatsjov som här liknar en maffiaboss. Han står dock inte vid podiet utan syns bara på den stora TV-skärmen, där han står med egna vakter, eller hejdukar, bakom sig.
- 01:59 Samma sak gäller Gaddafi, som dock inte vaktas utan hyllas av monster, vars händer har klor och några av dem gör ”djävulstecknet”. Att hålla handen som en knytnäve, men med pekfinger och lillfinger utsträckta, är en gest som förknippas med hårdrock, framför allt sångaren Ronnie James Dio. Då handen ser ut att ha horn antogs den av många vara satanistisk. Den

kommer dock ifrån äldre, sydeuropeisk folklöre och har idag avdramatiserats i många populärkulturella sammanhang.

01:59 Närbild på en triceratops med piercingar.

02:01 Gorbatjov och hans hejdukar tar av sig solglasögonen synkroniserat med "losin", därefter syns uppsträckta händer med fjärrkontroller, på "control", samt lerstatyetterna från träsket på "by the hour". Det är oklart om Reagan verkligen har vaknat, eller om mardrömmen fortsätter.

02:03 Ögonblicksbild på Collins vid trummorna. Scenbilder med samtliga musiker.

02:04 Bryggan, med sin förvirrande frasuppbyggnad, beskriver en vilja att göra något nu, genast. Som konstaterades redan i första bryggan är det dock ont om kärlek. Refrängen uppmanar till att samarbeta och göra det man kan, för att förbättra världen. Bandet syns på scen under hela denna passage och i slutet äter Banks kakor ur kassaapparaten.

02:21 Andra refrängen börjar med bilder av samma TV-skärm som innan, men nu är det i stället bandet som syns. De spelar på samma scen, fast är inte i samma rum som sina lyssnare. Publiken håller ändå upp sina händer mot skärmen, men klappar och verkar gilla konserten i stället för att hylla de politiska ledarna som synts tidigare.

02:37 Parallellhandlingen med Reagan som Stålmannen återkommer.

02:43 Reagan passerar triceratopsen, som trampar på manteln så att han faller bakåt. Men i stället för att ramla ner på marken hamnar han i en fåtölj, framför den stora TV-skärmen.

02:46 När sticket börjar byter musiken riktning och blir lugnare. Pulsens markeras inte lika hårt och arret är mer avskalat. Första halvan av sticket är instrumentalt, men mumlande röster bland annat från parodierade Richard Nixon hörs, medan Reagan och den piercåde triceratopsen ser dem på TV.

02:48 Sticket fortsätter. Reagan verkar missnöjd och byter kanal hela tiden. Han bladdrar förbi kända politiker, TV-personligheter med mera, varav de flesta är i ungefär samma ålder som han själv.

02:55 Intresset återfinns när han ser Spock, från Star Trek, kämpa med en Rubiks kub.

02:58 Bob Hope läser innantill i en talkshowmonolog. Reagan somnar om och svävar vidare till nästa sekvens av drömmen. Detta är ett relativt omfattande avsnitt som ger utrymme för mycket att hända i bild.

03:01 Sången kommer in igen, men nu med en nostalgisk ton. Lyriken beskriver någon form av kärleksrelation och att hålla någon nära intill sig under uppvaknandet till den galna omvärlden. Det är oklart om detta handlar om paret Reagan, eller berättarjaget själv, som fortfarande inte är identifierat.

03:03 Miljön påminner om träsket, men utan huvuden vid marken och med en vacker, hög växtlighet, samt en allmänt mysigare miljö.

03:05 En tvåbent dinosaurie med randig fluga ger en present till triceratopsen, som inte längre har piercingar, dock läppstift. Den tvåbente dinosaurien släcker ljuset genom att dra i ett snöre med ett skelettben som handtag.

03:12 Paret Reagan sitter vid en lägereld och tittar förvånat upp när ljuset släcks ovanför dem.

03:14 Ett märkligt djur läser en tidning med rubriken "One Million Dollars in 7 months", skrattar elakt och saltar ett mycket stort, kokt ägg.

03:18 Reagan delar en banan med Bonzo och de kramas.

03:21 Kameran tiltar uppåt och där står Rambo, bakom dem. Videon släpptes året efter den andra filmen i serien.

03:23 Sången upphör men sticket fortsätter i en instrumental överledning. Nancy gnager på ett stort köttben, kanske från en dinosaurie. Hon överraskas av den tvåbenta med flugan, som visar sig vara vänligt sinnad och erbjuder henne en burk senap.

03:30 Reagan gnager på ett ben utan kött, och luras av Bonzo som stjälar benet och kastar upp det i luften, likt i slutet av inledningsscenen i Stanley Kubricks *2001* (1968).

03:36 Reagans huvud reser sig upp ur vattnet, i slow motion, medan benet roterar i luften. Sticket slutar med en övergång till sista versen i stället för direkt till sista refrängen. När benet faller ner syns ögonblicksbilder av en telefonlur som liknar det.

03:43 Sista versen börjar och Collins står en liten bit bort vid en tegelvägg, medan Prince står i förgrunden med tungan utsträckt. Collins blickar uppåt och fångar den fallande telefonluren.

03:45 Prince håller senap ur en plastflaska, direkt på sin tunga.

03:47 I ett inslag som verkar utspela sig backstage, någonstans, syns Tina Turner, Madonna och Grace Jones titta sig i små speglar, men när Bruce Springsteen dyker upp på en mindre TV-skärm i bakgrunden vänder de sina blickar mot honom.

03:49 Prince håller ketchup på sin tunga medan Collin fortsätter att tala i telefon. Collins beskriver sin egen generation som de som ska ställa allt till rätta och som håller vad de lovar. Åldersaspekten kan också ses i ljuset av att Genesis redan hade funnits i nästan två decennier och tillhörde en betydligt äldre generation än den yngre publik de nu vände sig till.

03:52 Mike Rutherford spelar gitarr igen, men den här gången på en "paddel", vilket är en minimal gitarr utan horn eller huvud, som här står i bjärt kontrast mot den fyrhalsade. I bakgrunden står Michael Jackson och läser något som ser ut som en barnbok. Rutherford poserar och håller upp ett pekfinger i luften.

03:55 Prince lägger sin färdigkryddade tunga i ett korvbröd. Benet som tidigare kastats upp i luften ramlar ner och har nu blivit enormt stort. Det landar i huvudet på två svåridentifierade män, medan Mick Jagger förvirrat riktar blicken uppåt. De kan antas befinna sig på samma backstage-område som Tina Turner m fl. Eftersom Collins redan fångat benet då det förvandlats till en telefon är detta ett alternativt utfall av att Bonzo stal Reagans ben och slängde upp det i luften. Men båda alternativen syns i bild, i parallellhandlingar.

03:57 Prince äter upp sin tunga medan Collins försäkrar att hans generation aldrig gör löften som de inte kan hålla. Mick Jagger ser förvånat uppåt, kanske rädd att fler stora ben ska falla.

04:01 Sista bryggan börjar med en kameraåkning genom korridoren av huvuden i sanden, omväxlat fler med scenbilder av bandet.

04:07 Reagan kommer ridande på piercad triceratops, men den här gången är han klädd som en cowboy. Samma liknelse gjordes i "Two Tribes", i formuleringen "Cowboy number one". Kameraåkningen bland huvudena upphör och nu syns Reagan som en väldigt liten och svåridentifierad figur. Han håller dock i sin nallebjörn.

04:10 Reagan rider på sin piercade triceratops. Mot slutet av sista bryggan syns lerhuvudena i träsket igen.

04:15 Bryggan avslutas med ögonblicksbilder på stora TV-skärmen, av Gaddafi, Thatcher, samt en gam som är ganska lik dem båda.

04:18 Då sista refrängen börjar syns Collins i närbild, med samma stjärnhimmel bakom sig som i första versen.

04:21 Banks och Rutherford som sjunger körerna på "oh-oh-oh".

04:23 Vid frasen "these are the hands we're givin'" syns två stora och ärrade händer öppna sig och inuti finns två små, som ser ut att tillhöra ett litet barn.

04:25 Som en fortsättning på backstage-bilderna syns nu fler kändisar i bild, som snart börjar sjunga tillsammans. I en parodi på välgörenhetsprojekten Band AID, USA for Africa och kanske några till visas bland andra Stevie Wonder, Bill Cosby, Dolly Parton och Bette Middler. Samtliga bandmedlemmar figurerar också i denna miljö.

04:35 Refrängen upprepas med variationen "names we're given" i stället för "hands we're given". Därefter uppmanas lyssnarna att ställa sig upp och visa vart deras liv är på väg.

04:43 Madonna sjunger "oh, oh, oh" med naveln.

04:51 Reagan binder sitt riddjur och går fram till den enorma porten. Han bankar på den och detta väcker honom i sovrummet, där han förvirrat reser sig upp med nallen under armen.

04:57 Samma bild av Reagan med nallen syns på den stora TV-skärmen, inför de jublande monstren i publiken i förgrunden. Reagan står utanför porten och bankar igen, medan han samtidigt vaknar på nytt i den vattenfyllda sängen och i slowmotion. Nancy läser fortfarande samma biografi, men har nu snorkel på sig. Medan sista ackordet klingar ut ruskar Reagan vatten ur håret.

05:04 Nancy önskar honom god morgon men han säger bara att han haft en mardröm, samt att han är törstig. Han tar upp ett vattenglas för att dricka ur.

05:12 Utan att märka det själv spiller han ut vattnet. Han vill ha ett glas till och vänder sig mot två knappar på väggen. På den ena står det "NUKE" och på den andra "NURSE".

05:17 Reagan vill att sköterskan ska komma med ett nytt glas vatten, men han ser illa och råkar trycka på fel knapp. En pipande varnande indikerar att något inte står rätt till och en kärnvapenexplosion äger rum.

05:22 Nancy gnyr oroligt och Reagan säger att "That's one heck of a nurse".
Hon slår till honom med sin snorkel, men han verkar oberörd.

05:29 Videon avslutas med att Reagan öppnar munnen och gör en rolig min.

Lyrik

- 00:00 Sketch med dialog
- 00:28 Vers 1
I must have dreamed a thousand dreams
Been haunted by a million screams
But I can hear the marching feet
They're moving into the street
- 00:49 Now did you read the news today?
They say the danger's gone away
But I can see the fires still alight
They're burning into the night
- 01:05 Brygga 1
There's too many men, too many people
Making too many problems
And not much love to go around
Can't you see this is a land of confusion?
- 01:22 Refräng
This is the world we live in (oh, oh, oh)
And these are the hands we're given (oh, oh, oh)
Use them and let's start trying (oh, oh, oh)
To make it a place worth living in
- 01:48 Vers 2
Oh, Superman, where are you now
When everything's gone wrong somehow?
The men of steel, the men of power
Are losing control by the hour
- 02:04 Brygga 2
This is the time, this is the place
So, we look for the future
And there's not much love to go around
Tell me why this is a land of confusion
- 02:21 Refräng

- 02:46 Stick börjar instrumentalt
- 03:01 I remember long ago, oh, when the sun was shining
Yes, and the stars were bright all through the night
And the sound of your laughter as I held you tight
- 03:22 So long ago...
- 03:23 Instrumentalt mellanspel
- 03:44 Vers 3
I won't be coming home tonight
My generation will put it right
We're not just making promises
That we know we'll never keep
- 04:01 Brygga 3 (= Brygga 1)
- 04:18 Refräng
- 04:35 Slutrefräng
This is the world we live in (oh, oh, oh)
And these are the names we're given (oh, oh, oh)
Stand up and let's start showing (oh, oh, oh)
Just where our lives are going to
- 05:03 Avslutande sketch med dialog

5. Scorpions: "Wind of Change" (1991)

Stil, sound och genre: powerballad, hårdrock

- Instrumentation: rocksättning med två gitarrer; även keyboard, som dock ej ingår i originalsättningen och ej syns på scen, vare sig i videon eller i liveversionen. Vissling i intro och mellanspel.
- Huvudsakliga harmonier: Mestadels ackorden C, Dm, F, G, Am; Intro, mellanspel och gitarrsolo i F; vers och refräng i C; stick i Am där E7 tillkommer, avslutar också solot.
- Taktart och tempo: 4/4; 74 bpm.
- Form: verser refränger; stick, gitarrsolo.
- Längd: 4:42 inklusive 15 sek avslutande bilder av jordklot och nyckelhål.

Narrativ

- Livevideo, möjligen arrangerad men äger rum i en konsertsal och ej fotostudio.
- Visuell handling: bandet syns både på scen och på plats i Moskva.
- Konceptvideo: dokumentära bilder som sanningsretorik.

Lyrisk och sång

- Ämnen och metaforer: fredligt budskap om en hoppfull framtid, förvandlingens vindar, brödraskap.
- Röstklang och sångroll: hes röst i verser, klar och stark i refränger.

Tidslinje

00:00 Fade-in på tomtebloss, visslat tema i låt om "förändringens vindar".

00:01 Bilder av stridsvagnar och flyende människor, från Potsdamer Platz, i Berlin, 1953.

00:02 Intro fortsätter med syntar och liknar "Forever Young", licks på elgitarr med ren klang.

00:04 Tomtebloss sprider sig ut över publiken vid en konsert, men bandet syns inte.

00:09 Bilder från Potsdamer Platz, åtta år senare, då taggtråd spikas fast på muren.

00:11 Strålkastare som spaningssignal mot toppen av muren, eller spotlight mot himlen?

00:15 Siluett av en bandmedlem på scen, fade till tomtebloss i färg.

00:22 Bild tillbaka i svartvitt när första versen börjar, med Klaus Meine i närbild.

00:30 Ljusen blir starkare och allt fler tomtebloss syns i en allt större publik.

00:32 Färgbild av stridsvagn som kört fast i ett dike med brinnande slagfält vid horisonten.

00:35 Fler svartvita bilder av publiken och Meine.

- 00:39 Vid frasen "soldiers passing by" syns dokumentära bilder i färg av detsamma.
- 00:43 Fler färgbilder av historiska upplopp, marscher, militära uppvisningar med mera.
- 00:50 Det visslade temat återkommer och publiken syns igen.
- 01:00 Starkt ljus med oklar källa, krigsbilder och livebilder, tomteblöss, tändare, strålkastare.
- 01:10 Efter upprepnigen av det visslade temat fortsätter versen.
- 01:22 I andra halvan av versen syns endast bandet, publiken och konsertsalen.
- 01:38 Traumatiska bilder avbryts av trumfill till refräng med full bandsättning.
- 01:40 Första refrängen börjar.
- 01:49 Exxon Valdez, oljedränkta sjöfåglar, sälar med mera.
- 01:54 Närbild på tändare följs av bilder på krigsfångar.
- 01:59 Kort mellanspel innan nästa vers börjar.
- 02:17 Bilder från demonstration, skylt med texten "Stasinismus" i bakgrunden.
- 02:22 Visuell handling, färgbild, promenad på torg i Moskva. Sångaren bär en balalajka.
- 02:33 Publikbilder från arenakonsert vid *Moscow Music Peace Festival* i augusti 1989.
- 02:43 Publikbilder från OS, crossfade till möte på FN. Livebilder från första miljön i svartvitt.
- 02:51 Gorbatsjov skakar hand med Påven med flera.
- 02:56 Berlinmuren börjar falla.
- 03:14 Galler med ros i, upptakt till gitarrsolo, bilder av demonstrationer, flaggor och dylikt.
- 03:20 Rudolf Schenker spelar solo i t-shirt med dödska, som har en bandana med USAs flaggas färger.
- 03:46 Refräng.
- 04:02 Potsdamer Platz, Berlin 1990, muren faller ännu mer.
- 04:09 Visseltemat återkommer.
- 04:15 Kärleksfullt återseende mellan sjöman och partner.
- 04:16 Meine håller tändare mot publiken.
- 04:23 Slår ut sista ackordet, vilket ej är tonika utan tonikaparallell.
- 04:24 Jordklot från rymden, astronaut berättar, explosioner nere på jordytan.
- 04:31 Kameraåkning bakåt, genom nyckehål, crossfade till nyckel i lås.
- 04:35 Nyckeln vrids om och tas ut av kvinnohand.
- 04:37 Hon tittar in i hålet och hennes öga syns sedan från motsatt riktning.
- 04:42 Fadeout

Lyrisk

00:00 Intro med vissling

- 00:22 Vers 1
 I follow the Moskva
 Down to Gorky Park
 Listening to the wind of change
- 00:36 An August summer night
 Soldiers passing by
 Listening to the wind of change
- 00:50 Mellanspel med vissling, samt keyboard med klanger som
 liknar människoröster
- 01:11 Vers 2
 The world is closing in
 Did you ever think
 That we could be so close, like brothers?
- 01:25 The future's in the air
 I can feel it everywhere
 Blowing with the wind of change
- 01:40 Refräng
 Take me to the magic of the moment
 On a glory night
 Where the children of tomorrow dream away, dream away
 In the wind of change
- 02:06 Vers 3
 Walking down the street
 Distant memories
 Are buried in the past forever
- 02:21 I follow the Moskva
 Down to Gorky Park
 Listening to the wind of change
- 02:35 Refräng
 Take me to the magic of the moment
 On a glory night, the glory night
 Where the children of tomorrow dream away, dream away
 In the wind of change, the wind of change
- 02:55 Stick
 The wind of change blows straight

Into the face of time
Like a storm wind that will ring
the freedom bell for peace of mind

03:09 Let your balalaika sing
 What my guitar wants to say

03:20 Gitarrsolo

03:45 Refräng
 Take me to the magic of the moment
 On a glory night, glory night
 Where the children of tomorrow dream away, dream away
 In the wind of change, the wind of change

04:24 Slutackord, jordklot, explosioner, röst om jordens sårbarhet,
 nyckelhål